

309349 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

జెన్నవట్టణము 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 18 వ తేది గురువారము

No. 15

సంపుటము. ౫

కాళియుక్తి నాథ సంవత్సర వైత్రమాన శుద్ధ అష్టమి

సంచిక ౧౫

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అవశిష్ట రక్తములను బనించు వాద్యములకు కిరీటమువంటి వుండు. ముత్యపులను, మచ్చులను, గండములను పుండ్లను, ప్రాతశోక్తులను అన్ని విధములనలగ గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రమశుభ్రకారిణి (28)

జాబాధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిశ్చయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన వోషములను పోగొట్టును. కిరీటమునందలి పాదరసవోషమును, మలబద్ధమును కార్మణ్యబంధమును వోషమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కిరీటాశోగమును గలుగజేయును. 18 రోజులవర ముండటం 4 కౌన్సుల బుడ్డితో అమృతమును.

ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకపాపాలిపి ప్రశంస

ఆంధ్రనర్మకళాశాల నిర్మాత ప్రవృత్తి.

ఇది తెన్నలకంటి అప్పారావు నిరవతము.

ఇది శ్రీమంత్ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారికి

తెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

క్రాసుబడినది. తెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము
అన్నిరోగములకు సిద్ధావధము.
చర్మని డబ్బితో సహా నీనా 1-కి 0-8-0
తలనొప్పుల నూన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల
కారదోలును. నాయువుపోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.
కీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు, లేక 109 ఫేరిరోడ్డు పోర్టు బొంబాయి.

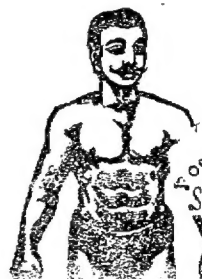
NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyperaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.
Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man
Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of

Free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the
[669]
Erectruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయ:కాంత మార్గము.

ఈ లేహ్యము, మార్గము అనుభవజ్ఞులచే శుద్ధ వనములతో లవో రయారచేయబడినది. ఈలేహ్యము, మార్గములచే సర్వ

విధములగు మేహసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున శుభసంబంధమైన సెగ రోగములచే బాధ పొందుచుండుటలేదు. 8-కిడి దేహతావర ప్రసాదము. స్వీయముల నేవించిన రక్తము శుభ్రమై, పుష్టి నిచ్చి నరములకు శత్రుత్వమును కలుగ జేయటంలో మేటియైనది.

కీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, ఆందరును వాడవచ్చును. (586)
48 దినములు నేనించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-కి 3-8-0
24 దినములు నేనించగల సెట్టు 1-కి 1-12-0
1 సెట్టుకు పోస్టేజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనువారలకు పోస్టేజి 2-0-0. చిరునామ:— లేహ్యము డిపో,
నెం. 6, వేంకటేశమిస్ట్రీ, వీధి, సామకాచుపేట, మదరాసు.

ఇనాము ! ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు

చీర 1-కి తెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర వెడల్పు కలవి. రంగుకు ఉత్తరవాదము ఆంధులో అనేకవిధరంగులు గల బుట్టలు వేయించబడినవి మురకములు కలవు. ఇక్కాల నాగరికమునకు తగు నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-కి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్ బంగారు ఉంగరము 1-కి ఇనాముగా యివ్వబడును.

నర్నాపురం సరిగవీర 1-కి 16 X 2 1/2	రు 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి	రు 3-0-0
రాలాచి మామిడిచీర 1-కి	రు 2-8-0
కాంచీపురము ఆరకుచీర 1-కి	రు 5-0-0
శకుం. చీర 1-కి	రు 5-8-0

1143 సి. సి. లింగం అందు కో,
2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సాకాచుపేట పోర్టు, మదరాసు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్మశ్శయనము చేసి చేతి కాల్చి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదలు, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

219 అర్ధపాన డబ్బి 1-కి రు. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

ఆంధ్రకవిగ్రహ పోషకశాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మూంట్సు రోడ్, మదరాసు.

ఇట్లు వేలగు పుస్తకములన్నియు వ్యాపకమైన తెలకు కొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.

డాక్టరు, అచంట-అక్కివరతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (945-887) మేజరు.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

జాతీయవిద్య

జాతీయ విద్యాశాఖము పూరింపబడినది. దాని నాదము దశదిశల మారుమోగుచున్నది. ఈ విద్యాపితమునకు సరస్వతీ స్వరూపిణియై ఒక స్త్రీరత్నము అభ్యర్థింపబడినది. విద్యాదేవతను స్త్రీరూపమున నారాధించు మ్రోదవుల కిది యత్యంత ఉత్సాహదాయకము. దిగంతవిశ్రాంతి క్రింద గడించిన ఋషి సత్త్వమునకు చిహ్నమై, ఈ పితమునకు ఒక అభ్యర్థన. సరస్వతీ పితాభ్యర్థనమునకు కవిపుంగవులకు, తదితరులకంటె, వెక్కిరింపు అధికారము సహజముగా గలదు. అనియు మ్రోద దశ సాంప్రదాయమే. ఇట్టి సుసాంప్రదాయసిద్ధమై, పరమపవిత్రమైన నీ ఉద్యమమునకు దైవబలము తోడ్పడు ననుటకు సందియము లేదు. దానికి జయమగుగాక!

జాతీయవిద్య యనినంతమాత్రమున నులికిపడువాడు కొందరు కొన్ని వర్తనములకిందట గలరు. ఇప్పుడు వారి సంఖ్య చాల తగ్గిపోయినదనే చెప్పవచ్చును. అట్టివారికిగల భీతిని పోగొట్టుటకు ప్రయత్నము చేసినవారు ప్రభుత్వమువారే. అందుకు వారు చాలవందనీయులు. జాతీయ విద్యాసంస్థలకు ధన సాహాయమును, తదితరసాహాయమును ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారు. బందరులోని ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలకు ప్రభుత్వము వారును, జిల్లాబోర్డులను, పురపాలక సంఘములను వివిధ విధానముల నొనగొనుచున్నది. ఇంకను అట్టి విద్యాసంస్థలముల జూనియర్ కళాశాలలకు కంప్యూటరు కొని ప్రపంచమంతయు అంధకారబంధులముగా నున్నదని చెప్పు తర్కముగాని చేయరాదు.

మానవప్రతిభిక్తియైన ఏ సంస్థలకును పరిపూర్ణత్వము సిద్ధింపనేరదు. “సర్వజ్ఞనామోయమిశ్వరనకే” యని చెప్పినట్లు సర్వజ్ఞత్వము ఒక్క పరిపూర్ణత్వముననే గలదుగాని మరియొకటి లేదు. మనజేతమునందలి విశ్వవిద్యాలయములు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు అన్నియును మానవసిద్ధియే. మీదుమిక్కిలి జేకాచారసాంప్రదాయములు గుర్తొగని వారిచే నిర్మితమై, నడుపబడుచున్నవి. అవి సంపూర్ణములు, సర్వాంగములదరులు, అని చెప్పటం, అనిర్మాతలకు జేత్యము నారోపించుటయే. అట్లు చెప్పటకు ఎవ్వరును సాహసించరు. అట్లు సర్వాంగసంకోభితముగాక, విశిష్టము కెందయున్న విద్యాసంస్థలను సర్వాంగములదరులు జేయుటకే జాతీయవిద్య నెలకొల్పినది.

దీనినిబట్టిజూడ జాతీయవిద్యకు ప్రభుత్వవిద్యకు మొగుగునట్టి, దానిలోపములను దీసివైచి, దానికి వన్నెవెచ్చుచుండు ఖ్యాతికేసుని తేటపడగలదు. కొన్ని అనివార్యకారణములచే నీ రెంటికిని వైషమ్యము ప్రస్తుతములో గన్నదినను, కాలక్రమమున కిరీధభావము సమసిపోయి ఏకత్వము సంభవించి రెంటికినిగల విశేషము తొలగిపోవునని మాయాశయము. అప్పుడు అన్ని సంస్థలను జాతీయసంస్థలయేగును. అప్పుడు జాతీయత యను పదము ఏని భయభ్రాంతులుగాగాని, కోపోద్దీప్తితులుగాగాని, మూఁపులుగాగాని జేయుదు. అన్ని జేతములయందును జాతీయవిద్యయే సర్వాంగములకు పరమావధి ముగా తలచబడుచున్నది.

విద్యయొక్క యుద్దేశ్యములలో ముఖ్యమొకటి రెండు గలవు. అవి జేతభక్తి, రాజభక్తి. సూక్ష్మార్థప్రీతి జూచి నీ రెంటికిని అనుమాత్రమైన జేతములేదు. నవరత చరిత్రకులు ప్రబలియున్నప్పుడు నీ రెంటికిని విశేషము గన్నదవచ్చును. అది మన మాభ్యర్థనలనే కలుగుచున్నది. అట్టి స్థితి ఎచ్చటను చిరకాలముండదు అనుమానము. అభ్యర్థన ధర్మమును మట్టునడిచినప్పుడు భగవంతుడు ఏదో యొక రూపమున ఆవతరించునను నీతావాక్యముయొక్క సత్యము ప్రస్తుతము గాక లేవు.

రాజభక్తికి, జేతభక్తి మూలము. ఈ రెండును వైరభక్తికి మూలములు. తన్నుతాను గౌరవించుకొనినవాడు, ఇతరులను గౌరవించనేరడు. జేతమును అంకితంపెను గౌరవించనేరడు. స్వజేతమును గౌరవించనప్పుడు, తన కన్నకును గౌరవించక నెచ్చటనో దూరముననున్న రాజు నెట్లు గౌరవించగలడు? ఈ రెండును తేనివానికి వైరభక్తి కరుగుట సాధ్య

మా? ప్రస్తుతపు విద్యార్థుల స్థితి యట్లున్నది. “జేతునై, గురువునై,” స్వాధ్యపరత్వము, కుశీలభరత్వము ఈ రెంటి స్థానము నాక్రమించినవి. కాబట్టి మొట్టమొదట “ఆత్మవిశ్వాసము” కలిగించినగాని జేతభక్తిగాని, రాజభక్తిగాని కరుదునేరవు. ఈ రెండును జేత విద్య నిమగ్నమౌజనము. ఫలభూత్యము.

ఆత్మవిశ్వాసమును కలిగించునదే జాతీయవిద్య. ఇదే జాతీయవిద్యకు సరియైన నిర్వచనము. దానికి సాధనములు వెక్కిరింపు. జేకాచారములు, జేకసాంప్రదాయములు, జేతయవాద్యము, జేకాచారము, జేకభక్తి, జేకధర్మముల జీవితములు మొదలైనవి ప్రాముఖ్యము వహించును. ఇవన్నియు విద్యార్థిజీవితమునందు అంతర్భవమైనప్పడే జాతీయవిద్య సఫలతగాంచును. అట్లు చేయుటకు తగిన సాధనముల సమకూర్చుటయే జాతీయవిద్యానిధానోద్దేశము. సరిగా నాలోచించి చూచిన నిట్టి విధానము విధిబహుళమే కొనయూపిరితో నిప్పుడు గన్నదవున్నది. వానిని పునరుద్ధరించి, ప్రకృతపరిస్థితుల కనుకను నూతనాకారము నిమిత్తమే జాతీయవిద్యా పరివర్తనయొక్క పనియై యుండవలెను.

(ఉపాధ్యాయబోధిని)

కైరా సంక్షోభము.

ఆత్మశక్తియే మోక్షప్రదము.

సత్యాగ్రహమండపము, నాడియాడ్, ఏప్రిల్ 12:— గంధీసుహృదులు నిన్న జీవితము వాదోమగ్రామమునకు వచ్చిరి. వాదోమగ్రామము ఆనందతాలూకాలోనిది. ఈ గ్రామమునందు ప్రతిరైతును సత్యాగ్రహాచరము బూని ఇంతవఱకును చరింపక నిలచియున్నాడు. ధర్మబలమునకు చెదనసభ జరిగెను. చుట్టుపట్ల గ్రామములవందే అనేకులు సభకు వచ్చిరి. సభకు వచ్చిన వారిలో కొంతమంది అసామాన్యములై యుండెను. సభకు వచ్చినవారిలో అధికసంఖ్యాకులు సత్యాగ్రహ నిమగ్నులై నిశ్చయముచేసికొని గంధీసుహృదులకు సభ్యులను నిర్దేశించి ప్రతిజ్ఞాభరణములనుగూర్చి యుపన్యసించిరి. 12 వ తేదీని కమిషనరుచే నాడియాడు పురమునందు జరుపబడనున్న సభకు రైతులందఱును తప్పక వెళ్లవలెననియు, కమిషనరు దగ్గఱను పరిస్థితులను పీనవఱచక, అతిపరిశ్రమగా తలగనబడిన ప్రతిజ్ఞలనెన్నటికిని విడువజాలరుని కమిషనరుతో ఖండితముగా జెప్పవలెననియు చెప్పి ఈ సోపానందలిగూఢాధ్యక్షుడు వెలిసి, ప్రజాభిప్రాయము గమనింపక ఆదరింపకుండెను ప్రభుత్వము ఒక్కడైన మైనను సక్రమముగ పర్యవేక్షించి ప్రభుత్వమువారి కలుకలుపవలెననిపడింది. “భారతజాతి పౌరుష నిహీనము గావించబడినది. అతిదుర్బల పరిస్థితులందును మన పట్టుదలను వదులకుండుట తప్ప మనకు సాధారణతరము లేదు.” ప్రభుత్వోద్యోగులు కనబడినప్పుడు ప్రజలు గజుల వలెను చూడ, మోటరు బండ్లు కర్రవేగముతో పోవుచుండగా ఎవ్వరు ఒకవైపును తొలగుదు, కండ్లనీరు గార్చును, చెరుట గార్చును మెల్లగా బోవుచున్నట్లుండునని చెప్పిరి. “సర్కారు వారియెడ ఈ మహా భయమునే మనము పోగొట్టుకొనవలయును.

దానియందే మన మోక్షము గలదు. మీరు ప్రతి దినమును దలచుచుండు నీత, రామ, దమయంతి, నల, ప్రహ్లాదమున్నగు నామములు వట్టి వామములుగాక వారియందు వాస్తవత్వము గలదని తలంచుచో, ప్రతిజ్ఞా నిర్వహణమునకు మీ ప్రాణములైన సమర్పించి వై నామములందు వాస్తవత్వము గలదని నిరూపింపవలయును”ని గాంధీగారు రిరి. ఇతరుల హత్య గావించుట వలనను, ఆత్మ హత్యలనను అభీష్టములు ఫలింపగలుగును. ఇందు రెండవది మామము. మొదటిది రాక్షసకార్యము. “రాక్షసాత్మ యందలి ఆత్మ ప్రకటితముగాక గుప్తమైయుండగా, మామసాత్మికమగు ఆత్మ నిరంతరము జాగ్రదస్థ నుండును. రాక్షసత్వము నందలి మృగబలము నణచి దాని స్థానమున మామసాత్మికమగు ఆత్మకేంద్రీ నెలకొల్పిననే ఆత్మ నిరంతరప్రబోధితమై యుండును. ఇందే మన మోక్షము గలదు. రాక్షసత్వమును దొలగించి దాని స్థానమున ఆత్మకేంద్రీని స్థాపింపవలయునని విశేష దుర్బరస్థితులను మనజూడెల్పికముగా ననభివంపవలసియుండును. కనుక ఎంతటి విపరీతస్థితులు సంభవించినను, ఎంతటి దుఃఖకరస్థితులు సంభవించినను, నిర్భయముగా ఓషితో భరించుచుండవలెనని గాంధీగారు రైతులను గోరిరి. గాంధీగారు ఉపన్యాసమును ముగించుచు ప్రజలయందు సహనశక్తిని, ఆత్మగౌరవమును కృద్ధి నొందించి వీరిఫలములను వీరిసంతతివారల కొసగవలెనని దైవమును ప్రార్థించి, మిన్నువిరిగి పడినను ప్రజలు తమ ప్రతిజ్ఞనుండియు, పట్టుదలనుండియు చలింపకుండవలెనని ప్రజలను నేడిరి.

వీరి యుపన్యాసాంతమున అనేకులు తమ పట్టుదలను విడువమని చెప్పుచు పలకలు విధముల నుపన్యసించిరి.

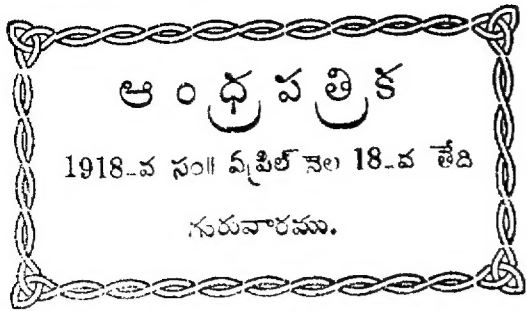
ఇంతవఱకును 2800 మంది రైతులు సత్యాగ్రహ ప్రతిజ్ఞ బూనిరి. ఆనంద తాలూకాలో 25 గురు రివాసియులు (గ్రామోద్యోగులు) రాజీనామా నిచ్చిరి. (బొంబాయి క్రానికల్)

కడప జిల్లా పుల్లంపేట యందలి బహుత్వము విద్యాదాన సభా పాఠశాల యొక్క 16 వార్షికోత్సవము 7 వ తేదీని జరిగినది. కలకల రామానుజము శ్రేష్ఠి గారు అగ్రాసాధిపత్యమును వహించిరి. పాఠశాల భరణపు పునాదిని వారు నిర్వర్తించిరి. మధ్యాహ్నము జరిగిన సభకు రావుబహద్దరు టి. విజయ రాఘవాచార్యులు ఎం. ఏ. గారాధిపత్యము వహించిరి. కడప కలెక్టరుగారును, కొండ వేంకటప్పయ్య గారును వెక్కిరింపు న్యాయవాదులును సభకు దయచేసిరి. పిదప బాతశాలలో జదివెడు చిలుక బొంబుల ప్రవచనంబును, సాంప్రదించిత్వాంబును, మృదు నుధురంబులగు వృత్తంబులతోడను వచనములతోను అభినయ పూర్వకముగ నాటక ఫేలన మొనర్పిరి. తరువాత అగ్రాసాధిపతిగారు ఆంగ్లేయ భావయందు దయ యుత్సాహమును నెఱపుచు సభ్యుల మనోబ్లాస కగంబుగ నుపన్యసించిరి. పాఠశాలలో నాటక కరగతియందు దుర్లభముగ నుత్తీర్ణుడగు బొంబులకు ముగిరియ వదియైదు రూప్యముల విలువగల బంగారు పతక మొసంగబడెను. క్రమముగ నాయా తిరగతులయందు దుర్లభాత్మియులగు బొంబులకు బుస్తకములును బాలికలకు బొమ్మలును పంచి నెట్టబడెను. సభ్యులు తమ తమ మనోభావముల జెల్లడిపరచిరి. బాలికల ప్రభు భక్తి కీర్తనలతోను మంగళ గీతములతోను సభ చాలింపబడియెను.

మిక్కిలి మనోహరముగ నుపాసన 125
(రిజిస్టరు గాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు గాబడినది) కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనుకనుక, సాటిలేని మనోజ్ఞమును నువాసనగలది. అల్పకాలముగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకపో నిర్భయము చేయబడిన కేవల పున్నసారము.
నీ రుచిపై కొన్ని లిండువులు పొయకరించినచో, మనోగ్యమును నువాసన నీ న్మలకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల నీ సాలలో ఉండును.
విన్నపము (అగ్ర గ్రాం) నీ సా 1-4 రు 0-8-0
విద్యుత్కము పైజా 1-గ్రాం " " 0-12-0
వేగక పైజా 2 " " " 1-4-0
పెద్దపైజా 4 " " " 2-0-0
జి. సి. నిర్మలు రు 0-1-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిభాపులూను దొరికును. దీనికి అనేకమగు వకలగుంట్లు కలవు. బాపున, తాయా కేసునపును నీ సామ్రాజ్యము, కాడ్లపైను అనంద్ బహార్ అను పేరును పరికరింపుడు. ఈ ఆటో దిల్బహార్ బహుళములను పరికరించుట కోరుకొని దిగువవారికి ప్రాధికారము లభింపజేయునని ముగిసినకాదు ఈ విషయము మంపుడు.
సోలుచే జంటు : ఆంగ్లోయండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జామ్యూనునది పేర్లు, బొంబాయి.
మద్రాసు యేజంటు: మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, చైనాబాబానగర్, మద్రాసు.

కానీ యొక్కసంఘము వారి కృషివమువలన మనకు వచ్చి
సాగును సత్యముగా (నతిధానమువలన భారతీయులు
వరకు పోవచ్చునని కలలో యోచనలును. భారతీయులు
నతియును సాక్షియించుటకు అనుచు వచ్చుచున్నది. తిత్తి
భూమి పరిశుభ్రముగా పరిశోధనముచేయుచుండవలసివచ్చును.
సాక్షియును.

రాయబారుల ప్రయాణనిరోధము

లాన్సుబరీగారి రెండవము.

ఆంగ్లదేశ ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమున బుట్టి బెరియుండుటచే నిరంకుశము నిచ్చుచున్నది. తిలకు గారి ప్రయాణ మాపివేయబడినదని స్వరాజ్య సంఘాధ్యక్షుల నుండి వర్తమానము తెలియుట తోడనే, ఆంగ్లదేశ పరిశ్రామిక సంఘనాయకుడగు జార్జి లాన్సుబరీగారి క్రింది తంత్రీవార్తను చాక్లరు సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి బంపిరి.

“మీ తంత్రీవార్త జేరినది. నిరోధకారణము కనుగొనుటకు పాల్గొంటున్నదలో ప్రశ్నల నడి గించుటకు ప్రయత్నించెదము. లేబరు సాంఘి కుల కీ విషయమై తెలిపెదము. భారతీయులు స్వరాజ్య సంపాదనము నిమిత్తమై గావించుచున్న ప్రయత్నములకు, లేబరు సంఘమువారి రెల్లపును తోడు నిడయై యుండునని హైందవ జాతీయవా దులు విశ్వసించవచ్చును. మే మిక్కడ మిక్కిలి సందిగ్ధమును అచాయకరమునగు దినముల గడుపు చున్నారము. అందుచే హిందూదేశమందలి మా స్నేహితులు ఓరిమి తో నుండుట యవ సరము. ఈ సందిగ్ధ తరుణము దాటిన పిమ్మట, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు లేబరు వారి యభి ప్రాయములకు జెవియొగ్గి తీరవలయును. హిందూదేశము యొక్క యు, గ్రేటు బ్రిటను యొక్కయు, భావ్య భృద్దయము చేకూరుటకు, శాంతిమార్గముల ద్రోశ్కడి సక్రమాందోళనమే ముఖ్య సాధనము.”

లేబరుసంఘమువారి ప్రయత్నములచే ఇండ్లో బ్రిటిషు సంఘమువారి యాందోళనము నిరుప యోగ మగుటకు సందియములేదు. కాని భార తీయులు తమ భావముల నెల్లప్పుడు సక్రమపద్ధ తుల ననుసరించి దృఢముగ వెలిబుచ్చుకొనిన, వారి యాశయములు ఫలించజాలవు. లాన్సుబరీ సందేశము భారతీయుల నాశాభంగమును బోనాడు గాక!

ప్రాస్వదృష్టి

ఒకవంక ప్రధానమంత్రిగారు, హిందూదేశ మీ సమయమున సంగ్రామ విజయమునకు నడుముగట్టవలయునని సందేశ మంపిరి. వేరొక వంక హిందూదేశ రాయబార మాంగ్లదేశము నకు వెడలగూడదని యుత్తరువంపిరి. ఈరెండును దాదాపుగ నేక కాలమునందు వెలువడుట శోచ సియ్యము. ప్రధానమంత్రిగారి సందేశము, తిలకు గారి సందేశము, ఏకాశయమునే సూచించుచున్నవి. రెండును సామ్రాజ్యరక్షణము నాసించుచున్నవి. రెంటియందును సామ్రాజ్యరక్షణమునకు హిందూ దేశము బూనుకొనవలయునను యంతర్యావమే గాన్పించుచున్నది. ఇక రెంటిని భేద మెక్కడ? సామ్రాజ్యరక్షణమునకై హిందూదేశ సహ యము బడియుటకు సౌకర్యముల జూపించుటకే తిలకుగారి మాంగ్లదేశమునకు వెడలుటకు జూపారు.

తిలకుగారి మహాద్దేశములను సంగ్రామ మంత్రి వర్గమువారు గని వెట్ట లేక బోయిరి. హిందూ దేశాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ముఖ్యసాధన ముల బోగొట్టికొనిరి. సంగ్రామ మతితీవ్రముగ జరుగుచున్నందున, గ్ర. యా. ణో ప ద్ర వ ము లుండునని రాయబారులను నిషేధించినచో, ప్రభుత్వోద్దేశము గ్రహింపవచ్చును. రాయబారుల సందేశ ప్రకటనముచే, ఆంగ్లప్రజల దృష్టి సంగ్రామమునుండి మరలిపోవునని ప్రభు త్వమువారు దలచి, తగిన కారణముల జూపినను, గ్రహింపవచ్చును. కాని రాయబారుల కార్యము నిర్ణేతుకమును కనిగొనవలసిన దనియు, ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుట జూడ, నిషేధమునకు సంగ్రామ పరిస్థితు లొక్కటిమాత్రమే కారణము గాదని గన్పట్టుచున్నది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి నివేదికము వెలువడకముందే, స్వకరిచాలనా ప్రదా నముగూర్చి ఆందోళనము గావించుట హనికర మని గూడ మంత్రివర్గమువారు తెలిపిరి. రాయ బారుల మహాద్దేశములను యుద్ధమంత్రివర్గము వారు తృప్తికరింపవచ్చునగాని, రాజప్రతినిధిగారు నిండు సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణసభలో వాటిని గూర్చి ప్రశంసించి, ప్రోత్సాహపరచిరి. ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు మాంటాగూ గారి రాసభయం దుండి, రాజప్రతినిధిగారి ప్రశంసను వినుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారు రాయబారుల కంగీకార పత్ర ములను స్వయముగ నొసరిరి. ఇట్టిస్థితిలో, రాజప్రతినిధిగారి వాగ్దానములను సరకుజేయక, రాయబారుల మహాద్దేశముల గ్రహింపక, వాటిని తృప్తికరింపబూనిన, యుద్ధమంత్రివర్గము వారి చర్యను భారతీయులు ప్రశంసించ జాలరు. ఇంతకుముందు బయలు వెడలిన రాయబారులకు గూడ నిట్టి స్థితియే సమకూరవచ్చును. ప్రభుత్వ ప్రకటనమున, హోంరూలు కాంగ్రెసు ప్రతినిధు లెవరును ఆంగ్లదేశమునకు వెడల గూడదని నిషే ధము గాన్పించుచున్నది.

సిడెహంప్రభృతులకమీదట తమ ఇచ్చవచ్చి నటుల, స్వరాజ్యోద్యమమునకు ప్రతికూలాందోళ నమును సలుపవచ్చును. తిలకు వర్గమువారు వెడ లినచో, వీరి యాటలు కొనసాగెడివికావు. ఇక మీ దట మీరు దిగులొంద నవసరముండదు. ఆంగ్ల ప్ర భుత్వ ప్రకటనము కొంతవరకు సిడెహంప్రభృతు గారి యభిప్రాయముల బోలియున్నది. ప్రభుత్వ నిషేధము సిడెహం ప్రభృతుల వికారితాందోళ నమునకు గాని, స్వరాజ్య విముఖుల రాయబార మునకు గాని వర్తింపదని ప్రకటనము బట్టి గాన్పించుచున్నది. ప్రాయశః వారి యాందోళనము ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి స్వకరిచాలనా విధాన నిర్మాణమున కభ్యంతరముల గలిగించుట గాబోలు! అపుడే స్వరాజ్య విముఖులు చంకల నెగరైచుచున్నారు. మొలులు పత్రికా లండను విలేజిరీ రాయబారుల నిరోధ మునకు అపరిమితానందమును తంత్రీవార్త మూల మున దెలిపెను. లేబరుమహాసభలో స్వరాజ్య తీర్మానము త్రోసివేయబడినదని యసత్య వార్త బంపిన నాటినుండియు, యీ యమూల్యవిలేజిరీ తల జూపలేదు. ఈ విలేజిరీ తల యెత్తుటకు మరి యొకమాటు సందు దొరికినది. హైందవాశయ ములకు విఘ్నము లొదవిన జూచును! ఆదినమున వీరి వంటి వారికి కండుగయే!

“హైందవాందోళనకారకుల అంగీకార పత్ర ములు రద్దుజేయ బడినందులకు ఎల్లరును ఆనంద పరపతులయిరి. ఈ దేశమున ఆందోళనము జరు గుట కింత కన్నను అసౌకర్యముగ కాలముండ బోదు, యుద్ధస్థితి యులుబుడగ, యీ యాందోళ

నమునకు చెవి యొగ్గుట కెవరును బూనుకొనరు. ఎటులయినను వీరి సందేశము విఫలమయ్యెడిదే. లాయడుజార్జిగారి సందేశమునకు భారతదేశ మెటుల సమాధాన మిచ్చునో యని యిక్కడి వారు వేచియున్నారు. దీనిపై భావిదశ విశేష ముగ నాధార పడి యుండును.” లండను విలేజిరీ తంత్రీవార్త యిదియే. రాయ బారుల సందేశము విఫల మగునని, తెలిసినపుడు, నిషేధమున కవసరమేమో తెలియదు. తిలకు వర్గమువారి వాక్యములకు జెవియొగ్గువా రాంగ్ల దేశమున లేనపుడు, రాయబారుమువలని నష్ట మేమియు గాన్పించదు. ప్రధానమంత్రిగారి సందేశమునకు భారతదేశ మెటుల సమాధాన మిచ్చునో మున్ముందు గాని తెలియదు. కాని యూరపీయనుల అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుటకు కంకణము గట్టుకొనిన మొలులుపత్రిక మాత్రము హిందూదేశములోని బ్రిటిషువారిపై సంగ్రామ భారము నైచుట భావ్యము కాదని స్పష్టముగ తెలిపినది. సంగ్రామమున కురుకుటకు వెనుకాడు చున్న మొలులుపత్రిక భారతీయులు సంగ్రామోత్సాహము జూపలేని, వారికి స్వరాజ్య మొసగబడు నేమోయని పరితపించుచున్నది. ఏ వంకకు మరలి నను, మొలులుపత్రికను కష్టము లెదుర్కొనుచు న్నవి. “యుద్ధములో జేసిన సేవకు తగినటుల బహూకరించవలసినదే. కాని స్వరాజ్య సమస్య గూర్చి దాని గుణావగుణముల ననుసరించియే నాలోచించవలయును. రెంటికిని సంబంధము ముడివెట్టుట మాకిష్టములేదు. ఇట్టి చర్య భార తీయులనేకులకు రుచింప”దని నిన్నటి మొలులు పత్రిక ప్రాసినది. దీనినిబట్టి వెల్చి మొదలగువారు తాము సంగ్రామ సాహాయ్యము గావించుటకు ముందుకురారు. అందుకు ముందంజవైచు భార తీయులు వెడలుటకు, స్వకరిచాలనమును హిందూ దేశమునకు ప్రసాదించవలసి వచ్చునేమోయని, ఇచ్చుచుండు. ఇందునుబట్టి సామ్రాజ్యమునకు నిజ మగు మిత్రులెవరో, శత్రువులెవరో, ప్రభుత్వము వారు త్వరలో గ్రహింపగలరు. ఈ పరీక్షకు త్వరలో నవకాశము గలుగును. విరేఖ స్వరాజ్య సమస్యకు ప్రబలవిముఖత జూపి, దేశమునకు దుస్స లహానొసరిన వారి కార్యముచేతనే, సంగ్రామ మధ్యమున ఐర్లెండు సామ్రాజ్యమునకు బల మొసంగుటకు మారుగ, ఆందోళనా కారణమయినది. హిందూదేశమును సామ్రాజ్యలాభము నిమిత్త ముపయోగించుటకు మారుగ, సిడెహం ప్రభృతులు ప్రజాశయములకు భంగముగలిగించి ప్రజల లోని యుత్సాహము నడచివేచు జూచుచున్నారు. ఇట్టి సమయమున ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యముపై భక్తి విశ్వాసము జూపు భారత ప్రముఖుల వాక్యముల పెడచెవిని బెట్టుట యను కూలముగ లేదు.

ఏది యెటులున్నను, సందిగ్ధ సమయమున భారతీయులు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పాటు గావించెదరు. నిర్బంధవిధానము తొలగినందున, భార తీయులు ప్రబలోత్సాహము జూపకబోయిన, వారిని నిందించి ప్రయోజన ముండదు. ఇక్కటికైనను, దేశీయులలో ప్రబలోత్సాహము గలుగుటకు, ప్రభు త్వమువారు ప్రజలపై సంపూర్ణ విశ్వాస ముంచవల యును. నిర్బంధములనన్నిటిని తొలగించవలయును. సంగ్రామ మిప్పుడు తీవ్రదశ జెందినదని యంగీ కరింపక దప్పుడు. ఇప్పుడు సంగ్రామ విజయము నకు ముఖ్యముగ గావలసినది మనుష్యబలము. మనుష్యబలమును సంగ్రామాంతమువరకు తరుగ దుండ నియమగనిగినది హిందూదేశ దుశ్శక్తిదే.

సామ్రాజ్యరక్షణ భారములయు హిందూదేశము పై నిపుడు నిలచి యున్నది. ఈ తరుణమున హిందూదేశముపైగల ప్రాత యనుమానము లన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు విస్మరింపవలెను. దేశీయులలో సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్వలించ జేయ వలయును. నిర్బంధవిధానముల కికమీద హిందూదేశమున జోటులేదు. హిందూదేశ సాయము బడయుట కెటుల సాధ్యమో, దానిని గూర్చి రాజప్రతినిధి సభవారు యోచించిరట. కొలది దినములలో ప్రభుత్వాధికారులను, ప్రజానాయకులను యూరపీయనులను, స్వదేశసంస్థానాధీశులను, ప్రభుత్వము వారాహ్వానించి వారితో నీ విషయమై యోచించెదరని ఐయెసినపత్రిక దెలుపుచున్నది. ప్రజానాయకులు ప్రభుత్వమువారితో ప్రస్తుతస్థితి గూర్చి దాపరికములేకుండ తేట తెల్లముగ దెలుప వలయును. సామ్రాజ్యరక్షణమునకు హిందూదేశపు మనుష్యబలమును సంపాదించుటకును, ప్రజలలో నడిగియున్న శౌర్యధైర్య ప్రతాపములను ప్రజ్వలించ జేయుటకును ప్రభుత్వము వారే మార్గము లవలంబించుట భావ్యమో, యందు విషయమై ప్రజాభిప్రాయమును తేట తెల్లముగ దెలుపవలయును. ప్రజాభిప్రాయముల సీతరుణమున మరుగుపరచుటచే లాభముండదు. దేశ నాయకుల తోడ్పాటుతో ప్రభుత్వమువారి మృహశార్యమునకు గడంగిలేని, వారి ప్రయత్నములు సఫలముగాకలేవు. హిందూదేశ మీ సమయమున తన విధ్యుక్తమును నెరవేర్చి, సందిగ్ధసమయమున ఆంగ్ల సామ్రాజ్య రక్షణము గావించిన శౌరవము బడయు గాక!

జాతీయవిద్య : రాష్ట్రోద్యమము.

దేశ సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యమగు విద్యను దేశభాషలలో బోధింపవలయునని, బిసెంట అరండేలు మొదలగు నాయకులు జాతీయవిద్యము నారంభించి, దాని సాఫల్యమున ప్రచండ ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ప్రయత్న ఫలితముగ హిందూదేశ మందంత జాతీయవిద్యపై సభిమాన ముంకురించినది. ముఖ్యముగ జాతీయోద్యమ మితవరకును నాటుకొనని ద్రవిడదేశమున, జాతీయవిద్య సపూర్వాభిమానము గలిగినది. దేశభావిద్యనేర్పుట యవసరమని ప్రజలెప్పుడు చిరో, కరిపాలనము గూడ దేశభాషలలో తీరవలయునని, నపుడే గ్రహింపగలుగురెండు కోర్కెలును ఫలించుటకు, భాషగించి రాష్ట్రముల నిర్మింపవలయునని గూమూలోచించిన గ్రహింపగలరు. అందు స్యలన్నియు నవినాభావ సంబంధముగఁ మగుచున్నది. శర్మగారు రాష్ట్రనిరాసముపసాదించినపుడు, యీ సమస్యల దగ్గర సంబంధమును తేటతెల్లముగ ఆంగ్ల భాషావ్యామోహితులు శర్మబలిమిని గ్రహింప లేక బోయిరి. తీర్మానమునకు ప్రతి కూలము లాడిన శా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు గూభాషలో విద్యగాని పరిపాలనముగాఁ గాదనియే, తీర్మానము నెదిరించిరి. గారును, సోషలు రిఫార్మరు పత్రికయద్యమమునకు ప్రతికూలము జూపుచు విద్యను, రాష్ట్రవిభాగ సూత్రమును, కొక్క కారణములనే గనుకఁబెను. ఇలో జాతీయవిద్యాభిమానమే రాష్ట్ర

నకు దారి జూపెను. ద్రవిడదేశమునం దట్టి పరిణామము సంభవించక లేవుదు.

అట్టిస్థితి త్వరలో చేకూరు ననుటకు చిహ్నములు పొడగట్టుచున్నవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము గూర్చి యా. యం. రామయ్యగారు న్యూ యిండియా పత్రికలో వ్రాయుచు జాతీయ విద్యోద్యమమునకు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర మనుబంధముగనుండి తీరవలెనని సూచించెను. ఇప్పటికే రాష్ట్రసమస్య దేశమునందు ప్రాముఖ్యత వహించినది. రానున్న సంస్కరణములలో నీవిభాగము ప్రసాదించ బడినను, ప్రసాదించకబడకబోయినను ప్రజాకరిపాలనము సౌష్ఠవము గాంచవలయుననిన, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగము తప్పని సరియగునని, వీరి వాదము. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సమన్వితమగు సంయుక్తరాష్ట్ర పరిపాలనా విధాన మొక్కటే, హిందూదేశాభివృద్ధికి తోడ్పడునని వీరి నమ్మకము. ఆగ్రహులొక్కరే ప్రత్యేకరాష్ట్రము గోరుట లేదు. కర్నాట, ఓడ్ర, తమిళ, మహారాష్ట్ర, సింధురాష్ట్రముల నిర్మాణము గూర్చి కోర్కె ప్రబలియున్నదని వీరు దెలుపుచున్నారు. రాష్ట్రనిర్మాణ సమన్విత ప్రాముఖ్యతను దేశీయులు త్వరలో గ్రహించుదురని దలచెదము. సరియగు రాష్ట్రమును నిర్మింపనిది, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నామమాత్రావశిష్టమగును. కాల మనుకూలముగ నున్నది. దేశభాషలపై సపూర్వాభిమాన ముదయించుచున్నది. ఈ తరుణమున, ఆంధ్రప్రముఖులు లుత్సాహముతో కృషిసలిపిరేని, హిందూదేశపు ప్రధానమగు కోర్కెలలో రాష్ట్రవిభాగమును గూడ జేర్చు వీలు

డాక్టరు నాయుడుగారి ప్రబలకారణము

బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“స్వరాజ్యాశయమును విఫలపరచుటకు, ప్రబలకారణము నొక దానిని మేధావంతులగు డాక్టరు నాయుడుగారు కనిపెట్టిరి. స్వరాజ్య మే తెంచిన పిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారి యొక్కయు రాష్ట్రపాలకుల యొక్కయు వేతనముల దగ్గించిన, ఏమి జరుగునో వీరు తెలిసికొన గోరుచున్నారు. సాహసవంతుడగు నీ బ్రాహ్మణేతరుడు డెలముపుష్టు ప్రభువుగారి నీ ప్రశ్ననడుగగ, వారిటుల జవాబుజెప్పిరని డాక్టరుగారే దెలిపిరి. “నేను స్వదేశమునకు వెడలెదను.” అని రాజప్రతినిధిగారినిరట! నవ్వు పుట్టించుటకు దప్ప డాక్టరు నాయుడుగారి వాక్యములందెట్టి హేతువుకలదని జెప్పుట కెంతమాత్రము వీలుండదు. ప్రధానమంత్రిగారి వేతనము దగ్గించిన, ఆంగ్లదేశములో నేమి జేసెదరని మేముడుగుచున్నాము. ఈ భావము అర్థరహితమయినది. దేశావసరములకు వ్యయముల దగ్గించవలసినచో, తగ్గింపక లేవుదు. గవర్నరుగారికి 10,000 రూప్యముల వేతనమిచ్చుటకు వీలులేనిచో, అంతకన్న తక్కువ నియ్యవచ్చును. వేరు మార్గములేదు. స్వరాజ్య మవసరములేదనుట కిదియే నాయుడుగారి ప్రబల కారణమగుచో, యీ రాజకీయ హాస్యగాని ప్రయత్నము ఆంగ్లదేశమున ఫలించుగాక యని గోరుచున్నారము.”

శ్రీరామమహోత్సవము:—ఈనెల 19-వ తేది శుక్రముమొదలు మేయి నెల 1-వ తేది బుధవారమువరకు జలతగము ఎస్. రమణయ్యసెట్టిగారి దివ్యభవనమున (17, తాతా త్రియప్పస్ వీధి) శ్రీరామమహిమహోత్సవములు జరుపబడు కార్యక్రమము.—19 వ తేది శుక్రవారము రాత్రి 9 గంటలలోకాంబ గాత్రపాట, 20 వ తేది శనివారము రాత్రి 9 గంటలకు భనం పీఠపాట, 21 వ తేది ఆదివారము రాత్రి 9 గంటలకు భనంబురై గాత్రపాట, 22 వ తేది సోమవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు కోలారు నాగరత్నము గాత్రపాట, 23 వ తేది మంగళవారము రాత్రి 9 గంటలకు రామకము గాత్రపాట, 24 వ తేది బుధవారము రాత్రి 9 గంటలకు మోహనబాగీరధి గాత్రపాట, 25 వ తేది గురువారము రాత్రి 9 గంటలకు తెనీమాదము నరసింహాచార్యులుగారు పిడి, వరదాచారిగారు పీఠ అభిలేఖ్యరాయ్యులుగారు మృదంగం;—26 తేది శుక్రవారము రాత్రి 9 గంటలకు కోనేరరాజపుర వాస్తవ్యులగు వైద్యనాథయ్యులుగారి గాత్రపాట, సుమనాపల్లి వాస్తవ్యులగు గోవింద స్వామి పిళ్లారి పిడిలు వాద్యము పురుకోట వాస్తవ్యులగు క్షీణామూర్తి పిళ్లగారి కంజీరావాద్యము, కుంభకోణ వాస్తవ్యులగు అలగనందిగారి మృదంగవాద్యము, 27-వ తేది శనివారము రాత్రి 9 గంటలకు పురుచ్చేరి వాస్తవ్యులగు గోస్వామి అయ్యులుగారి గాత్రపాట, మరంగపూరి సంస్థానం గోపాలకృష్ణ అయ్యులుగారి పిడిలు వాద్యము, తిరువేంగడ పిళ్లగారి మృదంగవాద్యము, తిరుమనాపల్లి వాస్తవ్యులగు వెంకటేశ్వరిగారి ధార, 28-వ తేది ఆదివారము రాత్రి 9 గంటలకు తంజావూరు పున్నయ్యపిళ్లగారి గాత్రపాట, టి. శ్రీనివాసయ్యులు గారి పిడిలువాద్యము, అభిలేఖ్యరాయ్యులు గారి మృదంగవాద్యము; 29-వ తేది సోమవారం రాత్రి 9 గంటలకు, పోరాజపురము విశ్వనాథయ్యులుగారిగాత్రపాట మాయవర పున్నయ్యులుగారుపిడిలు, వేంకటేశ్వరులుగారుమృదంగం, 30-వ తేది మంగళవారము రాత్రి 9 గంటలకు కంజీవరము సుబ్రహ్మణ్యులుగారు గాత్రపాట, మన్నాయగుడి పక్కిపిళ్లగారు కోనగోల, సుందరము అయ్యులుగారు పిడిలు, అభిలేఖ్యరాయ్యులుగారు మృదంగం, మేయి 1-వ తేది బుధవారము రాత్రి 9 గంటలకు మణయ్యసెట్టి జలతరంగము నేలము రంగదాసుగారి గోవిపాట గోపాలకృష్ణ అయ్యులుగారి పిడిలు వేంకటమృదంగ వాద్యము.

బొంబాయి పాపాసంగ్రహము

(రైతుల వజరము)

ప్రస్తుత స్థితి

అందఱు, ఏప్రిల్ 16:—మన ముఖ్యస్థానముల క్రేస్తములకు గాని ఆంగ్లరంగమున జర్మను సేనలూ నాల్గవభాగములను పోయినది. జనరలు ఫాకుగారి నియంతన చలించలేదు. శత్రు సేనలూ 4 లక్షలమంది వారులైనది ప్రవీణులు నిర్ధారణ చేసిరి.

విషయ స్థితి

అందఱు, ఏప్రిల్ 16:—అధికమగు శత్రు సేనను నిలవరించిన ఆంగ్ల సేనల ప్రతాప కథనమే అధికముగా వివరముచేయవలసి. నోనోవ్విగను ఫిరంగులను కాల్పుటవలన శత్రువులు కళహస్తముకొనగలిగిరి గాని తలపడుటవలన గారు. ఆచట తీవ్రముగ పోరి వనవారు దానిని వదలిరి. జర్మనులు మొదట ముఖ్యముగా శత్రువుల హుయోగించిరి గాని పని జరుగలేదు. జర్మనులు పొరువడిన దిక్కులలోనికి రాగా వారికిని ఆంగ్ల సేనలకును సులభమయ్యెను జరిగినది. పలు సార్లు లు ముగించారు శత్రువులను తరిమిరి. కాని శత్రువులు గుండె నధికముగా కాల్పుచుండటచే నచట తలదాచుకొన తావులేక మనవారు శత్రువులను తెలియకుండనే మెల్లన తురమును విడసి పోయిరి. ఇప్పుడు జర్మనులుగూడ నచట మనవారి గుండెకగ్గకునుచున్నారు. బెల్జియమును పట్టుకొని తీరవలెనని శత్రువులు ముఖ్యసేనలను నియమించిరి. వారిలో చాలమంది వారులైరి. చారిత్వములు గుట్టుగా లైలుకట్టినవరుల వడినది. మామర ఫిరంగులు మహాదూరమును గావించినది. సిటివిక్యును దూరము బిల్లులేదు గాని శత్రు వలనడిచాల తగ్గినదిగాని వారికి ఫలసిద్ధి కలుగజాలదు.

బెల్జియం సేన.

పారిసు, ఏప్రిల్ 17:—బెల్జియమువారు గూరగారిని ప్రధాన సేనానిగా నంగీకరించిరి. జనరలు నుస్కు మంత్రిత్వమును వదిలి ఫాకుగారి యాజమక్రింద బెల్జియం సేనలకు నాయకుడుగా నుండవలెనని

బాల్కన్ సంగమము

అందఱు, ఏప్రిల్ 17:—బుల్గేరియా పశ్చిమ ఆర్మ్యాన్టియనును గరకులకు నడుమ శత్రువులు చాల విజయమును పడసిరి. వారు పదిగ్రామములలో జల్లేయమును తరిమిరి. గ్రీసు సేనలు బ్రిటిషువారికి తోడ్పడెను.

బోలో నుండియుట.

పారిసు, ఏప్రిల్ 17:—బోలోకేను విచారణయైనది. ఆతనిని శిక్షింపబడి యుదయమున నుండియును.

దూర గాములు.

రెన్నుగు దూర గాముల గుండెవలన పారిసు 18 గ్రువు వారులైనది. 45 గురికి గాయములు తగిలినది

మార్షలు మేగుగారి ప్రకటనము

అందఱు, ఏప్రిల్ 18:—నేడు మొదట మొదట ట్యు చేతువరకు తీవ్రమగు పోరు జరిగినది. ఉదయన ట్యు చేతు స్పృశ్యబ్రోస్కోతలయొద్ద శత్రువులు ఫిరంగులార్పి కలపడిరి. వారు మంచు చాటున మాస్టానములన తీవ్రముగా పోరి రెండుస్థానములను వశపరచుకొనిరి. మెలో గూడ ప్రవేషించగలిగిరి. ఆచట పోరు తీవ్రముగా చున్నది. తక్కిన వోట్ల వారిని నిరోధించితిమి. నేడ యమున బోయిలెను కనుట అగ్రానుకు దక్షిణమున శత్రు తలపడిరి. పోరు జరుగుచున్నది. ఆల్బర్టుకు దక్షిణమున బెస్సీ కాలకు యొద్దకు శత్రువులు ఫిరంగులను కార్పిరి. ను యొద్ద మేము ఫిరంగులను కార్పి పదాతులను నిరోధితిమి. పొస్పందేలు యొద్ద నియంతల వారును ఫిరంగు కార్పిరి. నిన్నను విమాన సంఘాతమున కాలిఫోని ప్రతియుగా నుండెను. ఆ సేన స్థానములపై 4 టన్నుల బొంబు వదలితిమి. ఒక పకాతి సేనాను ధ్వమున పెద్ద బా పడిపోయింది. శత్రువుల విమానములు తలపడలేదు. మాని యికి కలపడలేదు.

సమర వివరణము.

అందఱు, ఏప్రిల్ 17:—పశ్చిమ రంగమున శత్రువులకప్పుండనమును ప్రారంభించినది మొదలు మహా వైద్యమును సేనా ముఖమున కమత్తుమనే యుచ్చారు. వారు 120 డివిజనుల సంపిరి. వానిలో వెత్కులు 23, పారులు గూడ రణరంగమున పరాక్రమించినవి. బెయిలులు వారికి కళమగుటచే వారివును రా వెల్పుబగ్గు యొద్ద పోరుచున్నారు. వారింతవరకు కొన్ని వందల గజములు మాత్రమే ముందుకు రాగలిగిరి. నేడువయమున విట్టుచేటుయొద్ద క్రొత్త సేనలలో వారు మోలతలపడిరి. నేటివార్త మనకంత అనుకూలముగా లేదు. శత్రువులు సేనలను ఫిరంగులను వివరముగా చేర్చిరి. ఆంగ్లపరాసు సేనలను విడదీసి ఆంగ్ల సేనను నాశనముచేయుట యేవారి సంకల్పమని స్పష్టమైనది. శత్రువులను నిరోధించుట యేగాక వారిని తలపడి యోడించుటకు గూడ ఫాకు మేగు గాన్డేగివించిరి. కాన వారి సేన మనసేతో సరుమగుట లేక తగ్గిపోవుట జరుగువరకు వారు ముందువెనుక జాడకుండ తమ సేనను గోగొప్పవుటయే మనముకోరదగినది. మరియు ముఖ్య స్థానములను వారాక్రమించుటకు గూడ ఫాకు గారు చూచుచున్నారు. ప్రతిస్థానమును ఎంతవరకు ఎంతశత్రుసేన హతమగువరకు రక్షింపవలెనో మితివిస్తవలసి. కాననే బెయిలులు దగ్గర హతము గావలసిన శత్రు సేన హతమైన వెంటనే మన వారు దానిని వదలిరి. లూడెను ద్రవు తన ఏర్పాటుల నిన్నిటిని తెల్లడిచేసెను. ఫాకు గారు రటులచేయలేదు. స్టాండర్డు ప్రస్తుత స్థితివలన మనకు కలుగని వైద్యము ఫాకుగారిభావమును లెస్సగా నెరింగినవాడ నగుటచే వాడు కలుగుచున్నది. మన ప్రధాన సేనానులు శత్రువులను దేశపటులునుగూడ పరికించుచున్నారు. శత్రువులు సంఖ్యాబలమున మనల నోడింప జూచుచున్నారు. ఇంతవరకు మన సేనలను హైద్రమున శత్రువులపన్ను గడలు ఫలపరీతములైనవి శత్రువులు విట్టుచేటు నాకమించి స్నాను ప్రోక్ మైయొద్ద విడదీసినది యిప్పుడే తెలియవచ్చినది గాన మనము మెసేగుట్ట చరితుల యందున్నను గుట్టచాలము శత్రువుల వశమైనది. మెటరెను

గు. ఆచూ

జర్మనీ

విమానశాల తగులబడుట.

పారిసు, ఏప్రిల్ 16:—ప్రెడిక్టు హంఫెనలో ప్రేలు టవలన గోధాలను జప్తులను నిర్మించుకాలము నాశనమైనవి. వివరములను నష్టము కలిగినది. రెండు జప్తులును 40 పెద్ద విమానములును నాశనమైనవి. 140 మంది చనిపోయిరి. 200 మందికి గాయములు తగిలినవి. ఎవరో కావలెనని తగులబెట్టినది తలచుచున్నారు. మండల నానులందరూ భయభ్రాంతులై యున్నారని జ్యూరికు నుండి తంతివార్త వచ్చినది. మిత్రమండలి విమానముల బొంబులవలననే విమానశాల తగులబడెనని తెల్పుతెలిపెను.

జర్మనుల మోసము వెల్లడియగుట

ఆమెష్టరుడం, ఏప్రిల్ 18:—1917 జూలైలో జర్మను రాజ్యాంగసభవారు చేసిన తీర్మానములను వెల్లడినిపురోవృద్ధి ప్రజాసంఘమునందలి ముఖ్యసభ్యులు పలువురు నడిపిన విషయములను పత్రికలుగూడ దృఢపరచినవి. ప్రధాన సంఘమునకు పశ్చిమరంగయుద్ధ కార్యనిర్వహణమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలవని జర్మనియాపత్రిక వ్రాసినది. తూర్పుదేశములలో సంధిచేసు కొనుట లోక యుక్తిగా నాతీర్మానము చేయబడినది. ఇప్పుడు దానిని మూలప్రసీతిమి. పశ్చిమరంగమున బాహు బలమును జూపి విజయమును బడసి సంధిని కావించెదమని మిట్టయుటంగుపత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియా చక్రవర్తిని నిరసించుట.

ఆమెష్టరుడం, ఏప్రిల్ 17:—కారలు చక్రవర్తి శిఖరలన బెస్సెనువారి కాలేనివైని చాల దురభిప్రాయము కలిగినది. ఆత షట్టిలేఖను వ్రాసెనని విచేశ కార్యాలయమునా రెండుగరు. బోనెపు చక్రవర్తి ఆట్టిలేఖ నెప్పుడును వ్రాసియుండదు. ఇక ముందైన కారలు చక్రవర్తి విచేశ రాజకీయముల విషయమున నిట్టి కార్యములను విరమింపవలెనని కొయిల్లిపువాక్కు జయి టంగు పత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్ట్రియా చక్రవర్తి.

అందఱు, ఏప్రిల్ 17:—నీనిగూర్చి ఆస్ట్రియా, జర్మనీ, తటస్థదేశముల పత్రికలు చాల వ్యాధులును ప్రకటించినవి. శత్రువుల పత్రికలు కారలు లేఖను కప్పిపుచ్చి జర్మనుల ప్రశంసించినవి. కొన్ని మాత్రము భయమును చూపించినవి. కారలు వ్రాసిన రెండవలేఖ కూడ ప్రకటించబడునని పారిసు పత్రికలు వ్రాసినవి. స్వీడను మున్నగు తటస్థదేశముల పత్రికలు కారలు లేఖ వ్రాసినది నిజమగునని నమ్ముచున్నవి.

రృషి

రృషులు హెల్సింగ్సఫర్సు నాక్రమించుట.

అందఱు, ఏప్రిల్ 16:—నీధులలోను సమీపమునందవులలోను జర్మనులు మూడుదినములు పోరి హెల్సింగ్సు పట్టుకొనిరి. వేలకొలది రెడుగాడ్డులు పట్టుబడిరి. లు రయిలువంచను తూర్పుగా ఫిబర్వకు వెళ్లుచున్నారని యుతుండి తంతివార్త వచ్చినది.

బియ్యపు వ్యాపారము.

అంధు, ఏప్రిల్ 17:—బియ్యపు ధరలు పెరుగకుండు తనమునా రన్నిచోట్లను బియ్యపుమారకమును నిలిపి గోకియోయండి తంతివార్త వచ్చినది.

లిస్బను సేన.

స్పర్, ఏప్రిల్ 17:—లిస్బను సేన యంతయును రంగమున పోరుట కంగీకరించెను.

ప్రేగులో కరువు

మెష్టరుడం, ఏప్రిల్ 16:—వేలకొలది టన్నులమున్నగునములనుండి రొట్టెలు (ఆహారము) లభించుటలేదు.

వృత్తాంతములు

బొమ్మలాటాకా సంధ్యారాత్రులందు సంతకాదివాడు కోడందగారు పుస్తక భాండారమును నెలకొల్పిరి.

గోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురమునందు జాతీయవిద్యా వాసరమునందు 100 లు చందా వచ్చినవట.

గంజాముజిల్లా పీఠమండలమునందును జనానుమోదినీ సమాజమునందు సంతకాదివాడు 200 మంది వీధులకు అన్న దానము జరిగినది.

చిత్తూరుజిల్లా తిరుత్తణి దివిజను రామకృష్ణమరాజు పేటయందు జాతీయవిద్యాసంఘ కాభివృద్ధిమై ద్రవ్యమును పోగుచేయుచున్నారు.

రైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగుట:—ఈనెల 18-వ తేదీన మజవానాలోగలకు నడుచు ఒకరైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగినది ప్రయాణికులను మార్చుకలసి వచ్చినది.

జంఘామారుతము:—బర్మాలో జంఘామారుతమునల గంఘాను సమీపమున ఒక విద్యుత్తు ఫ్యాక్టరీయును గోదాము లును కూలినవి. 4000 విద్యుత్తు బస్తాలు నదిలో పడిపోయినవి.

వీలుదావా:—అలవోబాదులో హెర్బియట్టా మారి యామె కాలేసలి వీలుదావినది. ఆమె సిగ్గిలి త్రములేని సిగ్గి లో నీవీలును వ్రాసినది గాన నది చెల్లగూడదని ఆమెసోదరుడు సి. జే. మాన్యులుగారు దావాచేసిరి.

సెంట్రలు హిందూకాలేజి:—కాశీనగరము నందలి సెంట్రలు హిందూకాలేజి డాక్టరు గణేశప్రసాదుగారు ప్రిన్సిపలుగాను విక్టోరియా విద్యుత్తును గణితకాస్త్రోమన్యుసభకు గను నియమించబడిరి.

మెరుగునూనె:—హిందూ దేశమునుండి లిచ్చటికిని ఖనిజపుమెరుగు నూనెలు ఎగుమతి చేయగూడదని ప్రభుత్వ మువారుజానించిరి. దేశీయమగునూనెల నెగుమతి చేయుటకు రై సెన్సు తీయబడును.

విశాఖ పట్టణము జిల్లా పాలకొండు యందలి చెరువులు రెండును నామతోను తామరాకులతోను నిండియున్నవి. పడమట సరిహద్దునగల గడ్డకగుంకల చాలాసవ్యాముగనుండు నని ఒకరు వ్రాసి గ్రామ పోలీసులను గానాడుటకు అధికారులను కోరిరి.

రైలుస్టేషను మావ్వురగారి మరణము:—సింహళ ములో రంబుక్కన్న రైలుస్టేషను మావ్వురగారు గతశనివారము మధ్యాహ్నము రైలుపట్టాలకు నడుచు నిలుచుండిరి. అపట్టాల్కి ఏరైలును రాదని వారి నమ్మకమై యుండినగాని వెనుకనుండి వచ్చుచుండిన సామానుబండి వారిమీదనుండి పోవుటకులన వారు తక్షణమే మరణించిరి.

గొలుసుతోగూడ గడియారము దొంగిలించబడుట:—బొంబాయి వర్తకశాలయందు గుమాస్తాగ నున్న రామచంద్ర దామోదర్ అనువాడు కోటయొద్ద గ్రామమునెక్కి బోవుచుండెను. బండినెక్కుటకు వచ్చిన పాశ్చాత్య స్త్రీలలో నొక స్త్రీకి అతడు చోటిచ్చి తాను నిలుచుండెను. అతడు కండ వాడిలో గ్రామమిగి గడియారము కొరకు చొక్కాను జేయును తడుముకొనెను. గొలుసుతోగూడ 270 రూ॥లు కొలుగుల బంగారు గడియారమును ఎవరో అపహరించిరి.

రాజ ప్రతినిధిగారి సభ:—బుధవారము నాడు చాల సేపు సభవారన్నియయలులను చర్చించిరి. యధమును గూర్చి ఏకాగ్రతతో పనిచేయుటకు త్వరలో నొక మహాసభ జరుపబడును. ఆ సభకన్న వర్గముల ప్రతినిధులును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ప్రధాన సభ్యులు అనధికార వర్గములు నాయకులును సంస్థానాధి పతులును భారతీయ పాశ్చాత్య ప్రముఖులును వచ్చెదరని తెలియుచున్నదని పంపెనీరు పత్రిక వ్రాసినది.

కిరసనాయకుల కలహము:—బొంబాయి నగరమున కిరసనాయకుల కలహముగనన్నది. అవ్యాయముగ ధరలు పెచ్చించి వర్తకులు లాభముల పొందవలయుటకై పరిపాలకాద్యోగి ధరలు నిర్ణయించి యుండెను. అతనిరసమును నూనెమాత్రము దొరకుచున్నది. ముందోకమాసమునకు గూడ వ్యవస్థ యాతీరుననే యంతునని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఆయుర్వేద యూనానీ సమావేశము:—ఈసమావేశము త్వరలో బొంబాయినగరమున జరుపబడును గాన నందులకు సభా ప్రవర్తనాధికారులను నిర్ణయించుటకు 30,000 చదరపుగజముల స్థలమును తాత్కాలికముగ మెసంగవలెనని కార్యదర్శి నగరాభివృద్ధి సంఘమునకు వ్రాసెను. ఆస్థలము మెరిసలైన మైదానమునకు చేరనది. ఈనెల 16 వ తేదీన సంఘసభ జరిగినది. భారతీయసభ్యులందరును అంగీకారమును తెలిపి గాని హెచ్చుమంది ప్రతికూలు రగుటచే నిరాకరింపబడినది.

మరల హిందూమతమున చేర్చుకొనుట:—పూనా నగరమున ఈశ్వరదాసబాలమునందగారు శ్రీస్తవమతము నవలంబించిరి. ఆయన మరల హిందూమతవీక్షణ స్వీకరింపజేరిరి. అందులకు బొంబాయి హిందూమత బోధకసంఘమునకు చేరిన వైద్యుగారు పూనానగరమునకు వెళ్లి ప్రాయశ్చిత్తవిధిని సమంత్రకముగ నడపి హోమాదులగావించి ఆయనను హిందూమతమున చేర్చిరి ఇటీవల మహమ్మదీయమతమునుండి హిందూమతమునకు చేర్చబడిన గోపాలదాసుగారు హోమక్రియయం దభ్యర్థ్యులుగా నుండిరి. ఈశ్వరదాసుగారు మేజిస్ట్రేటు నెదుట తాను మరల హిందూమతమును స్వీకరించినని నుడివరి.

మోసగించి నందులకుశిక్ష:—కలకత్తా రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుటమొక ఆంగ్లేయయువకుడు, 18 సం॥లు వయసు, విచారింపబడెను. తాను రాయలు ఇండియను మెరియసులో తెప్పి నెంటుపదవి యందుండినని చెప్పకొనెను నతడు గ్రీండ్ల, హార్మరు కంపెనీవారలను మోసగించి నుమారు 1500 రూ॥లు విలవగల దుస్తులను పుచ్చుకొనెను. పిమ్మటనతడు బంధింపబడి యాతనిపై నేరములు విచారింపబడెను. మేజిస్ట్రేటుగారాతనికి కఠినతరకమును విధించిరి.

బొంబాయి యందు వంటచెఱుపు:—యంత్రకాలాధికారులు, రాక్షసిబొగ్గు లేనందున, కర్రలను వాడ జొచ్చిరి. తనూలమున గృహ కృత్యములకు కర్రలు దొరకకయున్నవి. రాక్షసి బొగ్గున కేతీరున దరఖాస్తులనంపుచుండికో ఆతీరున నేతను కకత్యుకును వంట చెఱుకును గూర్చి కరిగ్రోలరుకు దరఖాస్తులను పెట్టుకొనవలసినదని బొంబాయిగ జెట్టులో ప్రకటించబడినది. స్వల్ప పరిమాణముగల వంట చెరకును వ్యక్తులకు గృహోపయోగముల నిమిత్తము విక్రయింపవలసినదని కర్రల వర్తకుల కాజ్ఞయైనది.

దావావిచారణకు ఆజ్ఞయొసగబడుట:—అర్హులారు జమీందారు గారు తమరైతులపై దావాలుచేసి న్నెయుంటుంటే నేను అని వ్రాయుటకు బదులుగ మేము అని వ్రాసినందున జమీందారుగారు న్యాయస్థానముల వారిని దూషించిరని మన సబుగారు భావించి దావాఫయలులో జేర్చుకొనబడదని ప్రయంతును ఫయిలోజేసిరి కారు. మైకోర్టులో అప్పిలేట్బడెను. నేను అనుమాటుకు బదులుగ మేము అని వ్రాసినమాత్రమన న్యాయస్థానము వారిని నిరసరంపబడు భావము కలుగదనియు కాబట్టి ప్రయంతు ఫయిలులోజేర్చి దావావిచారణ చేయవలసినదని మైకోర్టు వారు ఆజ్ఞయొసగిరి.

తల్లి 2 నెలల బిడ్డను హత్యచేయుట:—మైలాపూరులో నివసించుచున్న కృష్ణమ్మకో అను మొక పేదస్త్రీ తన బిడ్డను గతమంగళవారము సాయంకాలమున ఎడ్వర్డుఇలియట్ రోడ్డు తోటలో మొక నూతిలో పడవేసి పిమ్మట పోలీసు వారినిమాది రాయపేట వైద్యశాలలో జిక్కినొందుచున్న తనభర్తను చూచుటకు పోయి తిరిగవచ్చుచుండగ తనమొక వచ్చుచుండిన కొండవనుమామ్మదీయ దుర్గాల్లు తనచేతిలోని బిడ్డను తీసికొనునూతిలో పారవేసిరి ఆమెవారివోజె పెను. పోలీసువారు భోగట్టాలుచేసి ఆమె చెప్పినచోరులు అసత్యమనియు, ఆమెను పోషించితే ఆమెయే బిడ్డను నూతిలోపడవేసి చంపినదనియు వారు తెలిసికొని ఆమెనుపట్టుకొని కేసు చేసిరి. కేసువిచారణ జరుగును.

నిమ్మకాకుల సభ:—బీబాపూరు నందు 25,26,27 వ తేదీలో బొంబాయి రాష్ట్రము నందలి నిమ్మకాకుల సభ జరుగును. వర్తమానమున నీ కాకులను పురోవృద్ధి మార్గము నందు జెట్టుట కర్తవ్యమని సభను సమావేశ మొనర్చువారి యుద్దేశము. ఈ కాకుల యందు కార్యనిర్వహణ సమర్థులగు వారు చాల నరదుగనున్నారు. కాన యీ స్వల్ప సంఖ్యాకుల సహాయమునైన పొందుటకు మనము యత్నింపవలయును. వ్యక్తు లొనర్చు యత్నములకు సహకారమును కలుగజేయవలసియున్నది. ఈ కార్యములను నిర్వర్తించుటకు వైని వికరింపబడినతీరున సభలు జరుపబడును.

భావనగరు ఇనుపదారిపనివాండ్రకట్టు:—ఇనుపదారుల యందలి పనివాండ్రొకను కట్టుగట్టి యున్నారు. తమకు నూటికి 20 రూ॥లు జీతమును హెచ్చింప వలసినదనియును, నూటికి 15 వంతులు చొప్పున ధాన్యమును ముజరాయియ్యకుల నీవదనియును పనివాండ్లు కోరుచున్నారు. పనివాండ్రాయభాగులు కొందరిటీవల దివానుగావరిమాది తమకోర్కీలకు వెలువరింప, వారి కోర్కీలూదర భావమున పరిశీలింప బడునని మంత్రి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. మంత్రిగారి ప్రత్యుత్తరము కార్మికులకు సంపృక్తికరముగాక యున్నగున వారికను పనిపాటులను మానుకొని యున్నారు.

రాజపాటి కలహము:—అల్పార్ లిరునగరి పరిసరమున నున్న రాజపాటిగ్రామమున నిటీవల పోలీసువారును గ్రామస్థులును పోరాడుకొని యున్నారు. ఈ కలహమునకు సంబంధించిన వివరములు తెలియవచ్చినవి. ఈ గ్రామమున వసించు వెంగాము అనుపల్లాబాతీయుని ఆరెస్తు చేయ పోలీసు హెడ్డు కనిస్టేబుల మరల కొందరు భటులతోడ నటకు పోయెను. వెంగాము అను నతడు గ్రామమున మొనగాడగుటచే కలహము సంభవించినది. గ్రామస్థులు పోలీసువారి ముట్టును మూగిరి. ఉభయపక్షములును కొట్టుకొనజొచ్చెను. పోలీసువారికా చోకినిచ్చిరి అనుమానించి పల్లాబాతీయు లిరువురును కత్తితో బాడిరి. పోలీసువారి హెచ్చరికలు వ్యర్థము కాగా, వారు పిస్తోళ్లనుదీసి, యిరువురును జంపిరి. గ్రామస్థులు కోపావేశపరవగులై హెడ్డు కనిస్టేబులను బంధింప జూచిరి. కాని వారి యత్నములు వ్యర్థమయ్యెను. పోలీసు సూపరింటెండెంటు మున్నగు ఉచ్యోగస్థు లాస్థలమునకు బోయి స్థితిగతులను విచారింది, పోలీసువారు తుపాకులను గాల్పుట న్యాయసమ్మతముగ తీర్మానించినట్లు తిరునల్వేలి నుండి తెలియవచ్చినది.

హిందూదేశము, యధము:—ప్రధానమంత్రి గారి సంచేశమును గూర్చి ఆదిరకాలముననే యొక సభ జరుగును. సభజరుగునని మున్నుం దధికార రూపక మగు ప్రకటనము జరుగ గలదు. శ్రీరాజ ప్రతినిధియొక్క కార్యనిర్వహణ సంఘముచా రెనుదినమును సమావేశ మగుచున్నారు. ఎట్టి సూచనము లొనర్చబడునో చెప్పట మిగుల కష్టముగాని సామ్రాజ్య సేవ సొనర్చుకొన అందోకురు తగిన యధికార మియ్యబడునని విశ్వసింప వచ్చును.

ఒక ఆంధ్రవిద్యార్థి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఆస్సానునందు వర్ష కాలము ప్రశంసించినది. వర్ష ముగంట గంటకు వరియుచున్నది. మొట్టజెంగలు మనుష్యులను యెల్లకాలము బాధించును. యచ్చట కీతకాలము యాటుమాసములు. యీ కాలములో నదులుయెండిపోవును. వేసవి కాలము పారును. అదవియేగులు మందలు చందలుగా తిరుగుచుండును. నిన్నటిదినము పరు నెరిమిదియేగులు ఒక్కగోతిలో పట్టుకొనబడినవి. ఇచ్చట యాంధ్రులు తేయాకుతోటలలో కూలిచేయుచున్నారు. వీరియొక్క యశస్సు మహాకనాడు వ్రాయుబడును.

రుమేనియా సంధి. లండను, ఏప్రిలు 12:—తెనెర్సియాను రుమేనియాకో కుటుంబు తెనెర్సియా రాజ్యాంగ సభవారు తీర్మానించిరి. అందులకు మర్సిలియాను అంగీకరించెనని బుఖారెస్టు నందు ప్రకటించబడెను. రుమేనియా వారు తరు దేశములోని సామగ్రిలన్నిటిని తెనెర్సియాలోని అహర వద్దార్థములను ఆస్తియా జగ్గనీ దేశములకు పంపుటకు కోరబడినని ప్రాంబు ఫర్డు జగ్గటంగు పత్రిక వ్రాసినది.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము.

ఎస్. ఎమ్. రావు అత్యధికారి కి విషయమై "నూతన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర" విభజన సమస్య కార్యాచరణమున కనుకూలముగ నున్నది.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన సమస్య కార్యాచరణమున కనుకూలముగ నున్నది. దేశీయ మహాసభాధ్యక్షురాలు తన ఉపన్యాసమున నీ విషయమై యిట్లు నుడువుచున్నది:— "నేనో, లేనో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర పునర్విభజనము గావించుట తత్వవేదము." గత డిసెంబరు నెలలో ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకముగ నాంధ్ర రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘ మొసంగబడినది.

దీని విధానమును కాంగ్రెసు అధ్యక్షురాలు లిడినరకే నూచించియున్నది. "కనడా దేశమునకు ఫ్రెంచి, ఆంగ్లములకే నేమనజేయును గూడ మాతృభాష మును, ఇంగ్లీషును పాలక భాషలుగ కొంతకాలమునునని" ఆమె వాగ్దానమున్నది. కాలము గడచిన కొలదియు, కనడాలోవలెగాక, భారతభూమియందు జిల్లీ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములలో ఆంగ్లము ప్రధానభాషను నుండి తొలగిపోవును. పాఠశాల, కళాశాలలయందు ఆంగ్ల భాషామూలకముగ విద్యగలవలె బడదు. కావున పరిపాలనమున గూడ ఆంగ్ల భాషాప్రాయము తగ్గిపోవును. అప్పుడే ప్రజా సామాన్యము ప్రజాతీవనమున బాటైన ననువగును.

మౌలిక శక్తిగారు సామ్రాజ్య కానకసభలో నుపసాదించిన తీర్మానము అధికారుల వలన మాత్రమే గాక, అసభికులచే గూడ తగినయోమోదమునుబొందలేదు. ఈ విషయమై అధికారి సభికార సభ్యుల భావములు "సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా" ప్రతికయందు గాననగును. "ఇరువత్తులును పాపము, శత్రుగారిపై బడి వారికి సంపూర్ణముగ అపజయముగలిగించినవి... వీరి తీర్మానమును సంపాదించుట కిది తగిన సమయము కాదని నుడిచిరేగాని శత్రుగారిచిక్కుల నెవ్వరును పరిగణింపరైరి. అప్పుడు జరిగిన వీర్వచర్చయందు దేశీయతను వాదతత్వమును గ్రహించలేదని వారు చగచుచుండు సత్యము లేకపోలేదు"ని ఆ ప్రతిక బలంబుచున్నది. ఈ సమస్యను అనుకూలముగను, ప్రతిపాదముగను అభిప్రాయముల నొసంగిన ప్రతికలు కూడ యీ సమస్యనుగూర్చి ప్రార్థన విమర్శించి యుండలేదు.

"శత్రుగారు తన ఆశయమును వ్యాప్తముగావించు నెంచి యు, నిట్టి ఉపాధిభావములవలన లాభములేదని గ్రహింపవలసి వచ్చెను" యీ ప్రతిక నుడువుచున్నది. ఈ సమస్య భారతదేశమునందు దింతిటను ప్రాముఖ్యమునందు లేదా? మనకు రానున్న రాజకీయ సంస్కరణముల నెట్లు రాష్ట్ర పునర్విభజనము లభింపక పోవచ్చును. అసంస్కరణముల మూలమున అధికారము ప్రజల వాస్తవము కాగలదు. కావున భారతదేశమున సంయుక్త రాష్ట్ర విధాన మేర్పరచుటకు బూర్వము ప్రతిరాష్ట్రమును వృద్ధిగాంచి, సంసిద్ధములై యుండుట తత్వవేదము రాజనీతిజ్ఞులకెల్లరకును దోచకపోదు. సమాజముకు భాషామూలకముగ రాష్ట్రవిభజనము గావించునెడల యెవ్వరికి నెట్టికష్టము లేకలేదు అభివృద్ధి చేయరగలదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనమును నాంధ్రులకు ఆంగ్లము మాత్రమే కాదు, కన్నడ, ఉత్తర, తమిళ, మరాఠీ, సింధీ రాష్ట్రములు కాకలయుననుకూలక లెక్కల వివరమునున్నది.

ఈ సమస్య పరిష్కారముకూడ అత్యవసరముగ కాలమే తెలివినది. స్వరాజ్యాంధోళనము దేశమునంతట తాము వానించి, నూతనోద్దేశమును కలిగించినవరు విషయము నెల్లరునంగీకరింపక తప్పదు. కీర్తికేషులగు రాజకీయ నుడిచినటుల ఆలోచ్యులగు అసంతృప్తి ప్రజలలో నెల్లడల గానవచ్చుచున్నది. ఈ శక్తుల నెల్ల సరియగుమాగ్గులు ననునకపోయిన, జాతీయ వివాదము సంభవించును.

ఈ సమస్య తక్షణమే పరిష్కారము కావలె ననుట కింకొక కారణముకలదు. నీ సెంట్రుగారి నాయకత్వమున భారతజాతీయోద్యమము కార్యాను సరణి యిట్టి తికి వచ్చినది. వీరెల్లగును వర్తించుట కేకాశయ మవసరము. మన దేశమున ప్రజలముగనన్న శక్తులలో భాషాశక్తి ప్రబలతము. ప్రజాభావాల్యమునకు జాతీయత మతవిశేషముల వాటుట దుస్తరము. కాని అట్టివేదములు యేకభాషవలన తొలగిపోగలవు. ఏకభాషలేకున్నెడల, జాతీయత సాంప్రదాయములలో నేకమైన వారసుండుకూడ యైకమత్యము చేకూరుట దుస్తరము. మాతృభాషామూలకముగ విద్య గలవలెనని

విధించు జాతీయ విద్యోద్యమమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన మత్యవసరము.

స్వాతంత్ర్య కోభిరములగు రాష్ట్రములు అంతరాష్ట్రీయ సంబంధముల యెడలను, విదేశీవ్యాపారముల యందును ఆంగ్లభాషనే యుపయోగించును. సామ్రాజ్య విషయముల యెడల నాంగ్లభాషయే వాడుక చేయబడును. ప్రతిరాష్ట్రము నందును ఆంగ్లభాష భాషాసమునకు సౌకర్యము లేర్పరుపబడి, ప్రోత్సాహ పరుపబడును. ఇంకపరిశీలయించితమంది అపజయమును బొందదు. ఆంగ్లభాష ధురీణులే ప్రజానాయకులుగ నుండును. ఈ విధముగనే ప్రజలయందు ప్రజోధము కలుగ గలదు.

ప్రస్తుతము విద్యాధికుల యందు దేశాభిప్రాయములు లేనవియు, జాతీయత విశేషములు గలవారియందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము భేద భావముల వృద్ధి గావించుననియు కొందరు తలచుచున్నారు. ఈమధ్య, సాంఘిక విశేషములు ప్రస్తుతము మనదేశమున నతితీవ్రముగ నున్నవని యెల్లరు నంగీకరింపవలసిన విషయమే! ఇట్టి దుస్థితిని బాట్రుటకు యీ నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణ విధానము చాలవరకు తోడ్పడగలదు. ఈ నూతన రాష్ట్రములలో నుండు ప్రధాన విషయములని చేర్చుచున్నాము:—(1) ప్రజలయందు ప్రజోధము కలుగుట నునిశ్చయము. వారుతమ నాయకుల నెన్నుకొని, వారలనుకరింపుటకు వీలుకలుగును. (2) కానకసభలకు కార్యనిర్వాహక వర్గమునాలోబడి యుండుట సంభవమును. ప్రభుత్వోద్యోగ గవాంధ తగ్గిపోవును (3) ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము చేకూరగలదు. ప్రజలకెల్లరకును తగినవృత్తు లేర్పడివారిలో సంకృప్తి చేకూడును. ప్రస్తుతము హిందూదేశము పారిశ్రామిక విషయములలో వెనుకబడియున్నది. ఇందుమూలముననే దేశీయభివృద్ధి గాంచజాలవచ్చును.

(4) రాష్ట్ర ప్రభుత్వమున మాతృభాషయే వాడుక చేయబడుట వలన, విద్యాధికులకును, విద్యావిహీనులకునుగల విభేదము తరిగిపోవలదు. అందువలన చాలలాభములు తటస్థింపగలవు. పరిపాలనమున బ్రిటిషు సంపర్కము పోజాలదు.

స్వాతంత్ర్య సంపన్నములగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణమే భారతదేశ సంయుక్త రాష్ట్రోద్యమమునకు మార్గదర్శకము. మనదేశ చరిత్రమున నిట్టి సందర్భ తరుణమున మన నాయకులలో నెట్టి భిన్న భావములు నుండరాదు. మన నాయకులు ధీశక్తితో వర్తించెదరు గాక!

స్థానిక వార్తలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ వార్త:— ప్రతికావర్తనకు వయసు జరుపుట కేర్పాటుల నొనర్చి యీ నెల 20 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు లాల్ బహదూరు (2-190 మవుంటుకోట్ల) ప్రతికాసంబంధముల సభ జరుపుదురు.

మైలాపూరు సంగీతసభ:— ఈ నెల 21-వ తేదీ యాదివారము మధ్యాహ్నము 4-15 నిమిషములకు సభాభవనములో (గోపాలనాయకరుగారి వనస్సంఘ పాఠశాల మందిరము, మైలాపూరు) శ్రీమతి సరస్వతి బాయిగారిచే, సందనార్ చరిత్ర హరికథా కాలక్షేపము జరిపింప బడును.

మొగుణ విలాస సభ:— మాస్తర కాళువయ్య-మొగుణ విలాస సభా నాటకము ప్రదర్శనములందు శ్రీకృష్ణ ప్రహ్లాద పాత్రల ధరించి చెన్ను పురి పోరులను భ్రమింప జేయుచుండిన రాఘవమయ్య యను బాలకుని మరణము విషయమున మొగుణ విలాస సభా కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు 16 వ తేదీన సభచేసి సభవారి విచారమును గ్రంథము చేసిరి. సభాపాఠ్యకులగు శ్రీనివాసయ్యగారు రాఘవమయ్య పాత్ర ప్రదర్శనమును విశేషముగ ప్రదర్శించిరి రాఘవయ్య నాయకు సభయందు చిరస్థాయిగా నుండునట్లు ఆతని భార్యపట్ల మును నెద్దిగ తయారుచేయించి సభామందిరమున నుంచుటకును, బాలుని కుటుంబము వారికిని ఆతని రక్షణకర్తయగు నుబ్బరామరెడ్డి గారికిని సభవారి పరమర్పణ లేబుటకును నిర్ణయింపబడినది.

దక్షిణ యిండియా వైశ్య సంఘము:— శుక్రవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు శ్రీరామనవమి మహోత్సవ సందర్భమున కాకతెట్టిబేది హజారపు సోదో పరిభాగమున శ్రీరంగం నారాయణయ్యగారు బి. ఎ. యల్. టి. గారు శ్రీ మద్రామామణము నందలి కొన్ని స్థానముల యధ్యక్షులు ప్రతిపాదించెదరు.

ఆంధ్ర విద్యా నిధి

శ్రీకాళయుక్తి సంవత్సరము 1918-19 సం॥ వసూళ్లు

Table with 3 columns: Donor Name, Amount, and Total. Includes entries like 'ఇదివరలో ప్రకటితమైన చందా సొమ్ము రూ 742-15-11', 'దిగుమర్తి. రాజ్యలక్ష్మయ్యగారు', 'వరహగిరి. వెంకటసుబ్బయ్య గారు', etc.

ఫోర్టు నెంటుజార్జి గజెటు.

రావు బహదూర్ తిక్కన్న బాలాజీరావు నాయకుగారు నెల్లూరుజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. మోహన సామంతరావుగారు కొర్రాపుట్టి జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కపిల రామదాసు పంతులుగారు అనకాపల్లి మ్యూనిసిపాలిటీ డ్రైనుమన్ గ నియమింప బడిరి. నల్లా శివయ్యగారు బరంపురము మ్యూనిసిపాలిటీ సభా సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. వాసయ్య నెట్టి బాపయ్యగారు మచిలీపట్టణము మ్యూనిసిపాలిటీ సభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గుగ్గిలము నుబ్బరావు, పసుమర్తి వీరభద్రస్వామి దాచేపల్లి రంగనాథులుగూడ విజయనగరము మ్యూనిసిపాలిటీ సభాసభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఎల్లి మల్లి నెప్పగారు బళ్ళారి తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. అద్దంకి నుబ్బరావు పంతులుగారు కృష్ణజిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. రాజమహేంద్రవరము ప్రారంభవిద్యా క్రైయినింగు పాఠశాల ప్రథమాధ్యాపకులు కె. మందరరావుగారు కృష్ణా జిల్లా పాఠశాలల అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. తణుకు రేంజిపాఠశాల సబ్ అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు సి. హెచ్. నూర్యప్రకాశ రావుగారు గుంటూరుజిల్లా పాఠశాల అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. ఎలమంచిలి సబ్ రేంజి నూపరువైజయ పి. అప్పల నరసింహయ్యగారు విజయనగరం రేంజి సబ్ అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి. విశాఖపట్టణము క్రైయినింగు పాఠశాల ప్రథమ అసిస్టెంటు జి. వి. రామమూర్తిగారు రాజమహేంద్రవరము రేంజి సబ్ అసిస్టెంటుగ మార్చబడిరి. పూనమల్లి మనసబు జమ్మి వెంకటరావు పంతులుగారికి సగము జీతముపైని 1 మాసము శెలవొసగబడినది. గంటాము డివిజను ఓవరుసీరు ఆర్. మహాదేవారాగారికి 6 వారములు జీతముపైని శెలవొసగ బడినది. కొర్రాపుట్టి ఓవరుసీరు ఎం. ఎస్. భాస్కర అయ్యగారికి రెండునెలల 13 రోజులు జీతముపైని శెలవొసగబడినది. సివిలు అసిస్టెంటు సర్జను మహమ్మదు అబ్దుల్ అలీయ సాహెబుగారు తమ నెలనానంతరమున అమలాపురము లోక లుఫందు ఆసుపత్రి వైద్యులుగ బోవుటకు అజ్ఞయైనది.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

The Flanders Battle.

Enemy Attacks Renewed.

Enemy Gains Positions.

LONDON, April 17.
To-night's communique from F. M. Sir Douglas Haig says:—There has been severe fighting to-day from Meteren to Wytchaete. The enemy renewed the attack in strength at dawn in the neighbourhood of Wytchaete and Spanbroekmolen supported by a heavy bombardment. He approached our positions under cover of mist and after a prolonged struggle gained both localities. He also gained a footing in Meteren where fighting continued. Attacks on other parts of this front were repulsed. The enemy this morning delivered a strong local attack on our positions opposite Boyelles, southward of Arras, and fighting continued. Hostile artillery was more active southward of Albert and in the neighbourhood of the La Bassée Canal. Our artillery dispersed infantry in the vicinity near Locon. Mutual artillery fire increased at Paschendaele.

British Aerial Activity.

In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—The weather was unfavourable yesterday, only permitting low altitude flights. We dropped over four tons of bombs on different targets and secured a direct hit with a heavy bomb on a large infantry column. No German aircraft were encountered. One of ours is missing.

Situation Still Serious.

Desperate Struggle for Positions.

The brilliant performances of the British against overwhelming hordes of Germans continue to form the theme of correspondents' narratives. It appears that Neuve Eglise was not taken by assault, but by artillery fire. The evacuation was preceded by some of the most desperate fighting of the war. The Germans at first vainly tried the familiar enveloping tactics and then tried to rush the place. The enemy broke into ruined streets and met small parties of Wiltshires and Worcesters, and a terrible hand-to-hand struggle ensued in the backyards of ruined houses and cellars. The enemy was several times cleared out from most of the town, and the British were holding out in a hollow square under the heavy fire of shells, trench mortars, and machine-guns. The enemy still continued his savage onslaught, but failed to carry the town by assault. Eventually the British retreated out of the belt of shell fire unknown to the enemy, who are now undergoing the same ordeal from the British between Merris and Wytchaete. Hitherto enemy attacks have been made with battalions of special shock troops and Alpini, who have been ordered to take Bailleul at all costs. These have suffered heavily, and the dead are lying piled up below the railway embankment near Bailleul. Waves of Germans were mown down by machine-guns. While there is no attempt to conceal the fact that the situation is still serious, it is pointed out that the German progress is vastly slower, and such offensives rarely regain their original momentum.

Expert Opinion on Situation

Colonel Repington opines that our strategical position is not exactly brilliant, but estimates that a quarter of the entire German force on the British front have been used up, while Foch's French reserves have not given sign of life.

The "Daily News" expert estimates the enemy losses at 400,000.

Violent Bombardments.

Last night's French Communique said:—There were violent reciprocal bombardments in Montdidier region but no infantry action. Several enemy attempts of Priests Wood were repulsed after sharp fighting.

Present Position Reviewed

Reuter's Correspondent at British Headquarters telegraphing last evening says the enemy is continuing his forcing tactics and employing large masses of fresh troops since the opening of the Western offensive. The enemy has thrown in 120 Divisions of which many have been thrown in twice and thrice. Since the fall of Bailleul, no Germans have been fighting up Ravensberg. At present however they have advanced few hundred yards. The enemy this morning made renewed assaults on Wytchaete employing fresh troops. To-day's news is not as good as we could wish but I suggest the following point of view. We are confronted by enormous concentrations of men and guns. The purpose of the enemy has been revealed as separation of British and French armies and crushing the former. General Foch in closest agreement with F. M. Haig, is aiming not only at arresting the enemy but at a counter-attack which shall defeat the Germans. Therefore within certain limits, bound policy is to allow the Germans to spend surplus power as lavishly as possible, in order to reach a stage of equality or even inferiority. On the other hand General Foch is endeavouring to avoid the enemy obtaining a great strategic advantage and simultaneously placing a definite price upon certain places as worth such and no more in defending. Thus when the price of defending Bailleul had been paid, Bailleul was evacuated. Remember that Ludendorff has practically laid down all his cards but General Foch is not yet shown his hand. What little know of General Foch's dispositions inspires a degree of confidence which the situation in Flanders seemingly does not justify. Rest assured that our supreme command is watching both the enemy and the map with tense vigilance while the enemy hopes to frustrate our aim by forcing changes by weight and number so far as incomparable steadfastness of our soldiers has deprived the enemy of the fruits of his schemes. Latest report is that the enemy has entered Wytchaete and established himself at Spanbroekmolen. Therefore, although we upon the slopes of Meteren Ridge, greater part

of the ridge is in enemy hands. The enemy is attacking hard in the direction of Meteren. The situation there is obscure. From Labasse to Robeck the Germans are vigorously shelling our line. At Boyelle, south of Arras, the enemy gained a footing in our trench system but counterattack drove him out.

Allied Counter-Attacks.

LONDON, April 17.
(2-25 P. M.)—A British communique says:—We successfully counter-attacked last evening in the neighbourhood of Wytchaete. Our counter-attack also restored the situation at Meteren which we retain. We repulsed with loss repeated attacks northwards of Bailleul. Our fire at close range caught bodies of enemy infantry advancing in close formation and inflicted heavy casualties. The enemy endeavoured to develop the attack yesterday afternoon, eastward of Robeck, but our artillery broke up the advance. In consequence of enemy's progress on the Lys front, our troops in forward positions eastward of Ypres withdrew to new line. The withdrawal was carried out deliberately undisturbed by the enemy. German parties advancing over old positions were caught and destroyed by fire of our outposts. We drove out the parties who entered the trenches opposite Boyelles where our line was completely restored. There was considerable increase in hostile cannonading this morning on the British front southward of the Somme.

Enemy Objectives.

PARIS:—A semi-official statement says:—The enemy paid dearly for his successes between Bailleul and Neuve Eglise with frightful headcombs of dead. Whole battalions were thrown in with unexampled disregard for human life. Undoubtedly enemy will continue the battle with fresh reinforcements and make fresh sacrifices. His objective is clear, namely to turn the range of heights rising hundred and fifty metres above plain between Cassel and Bailleul. This operation demands a little time and Franco-British forces may stop it.

Lisbon Garrison to W Front.

LONDON, April 12.
LISBON.—The entire garrison of Lisbon has volunteered for the western front.

General Foch's Appointment.

Belgium's Recognition.

LONDON, April 15.
PARIS.—The Herald states that Belgians have decided to recognise general Foch as Generalissimo. General Deconinck is leaving ministry of war and taking up command of Belgian divisions under Foch. The "Tops" states that fire at Friedrichshafen was caused by bombardment of allied airmen.

Great Britain

Reinforcements to Army.

Canada Taking Drastic Action.

LONDON, April 17.
OTTAWA.—Canada is taking drastic action speedily to raise reinforcements cancelling all exemptions and calling up all single men from twenty to twenty three inclusive. The Government has decided rapidly to review exemptions to thirty four. Treaties are being negotiated to compel service of alien resident in Canada.

No Exemption of Parliament Members.

LONDON, April 17.
WELLINGTON.—The Government has announced that it does not intend to exempt members of Parliament from military service.

Winner of V. G.

500 Sterling Promised.

LONDON, April 17.
SYDNEY.—Lord Mayor has promised five hundred pounds sterling to first winner of Victoria Cross among thousand new recruits and two hundred to first winner of D. C. M.

Prize Court Judgment.

Validity of Reprisals.

Retaliation for German Submarinism

LONDON, April 17.
The Prize Court has delivered judgment in a test action in which the validity was challenged of reprisals order authorising the capture and condemnation of vessels carrying cargoes to or from countries continuous to Germany, unless such vessels first called at a British or Allied port for examination. The order was made in retaliation for German unrestricted submarine warfare. The Crown showed that a seized Dutch steamer was loaded with Belgium coal produced under the control of the German Government. The coal was being carried from Rotterdam to Stockholm which afforded access to enemy territory. The President of the Prize Court, after recalling German sea outrages, particularly the sinking of the "Lusitania," said that in the circumstances the recognised guiding principle of International Law justified the order of retaliation against the enemy, with the object of curtailing and throttling his trade. Good precedents and authority existed for such orders. If the order was justified, he was unable to see how it could be said that the inevitable consequences thereby entailed upon neutrals, were unreasonable or such as to render the order illegal. The Court condemned the vessel and cargo as prize.

The Manpower Bill.

Third Reading Passed.

LONDON, April 17.
In the House of Commons, the manpower bill passed the third reading by 301 votes to 102.

Obituary.

LONDON, April 17.
The death is announced of Sir John W. Lambton.

France

Bolo's Execution.

LONDON, April 16.
PARIS.—Supplementary enquiry following Bolo's disclosure has concluded. Bolo will be executed in the morning.
Later:—Bolo has been executed.

Long range Bombardment of Paris.

LONDON, April 16.
Longrange bombardment yesterday killed thirteen and wounded forty five.

Russia

Food Shortage in Prague.

LONDON, April 16.
AMSTERDAM.—Thousands of families at Prague have been without bread for days.

Operations in Finland.

Germans Advancing Eastwards.

LONDON, April 16.
Reuter's correspondent telegraph from Uleaborg that the Germans took Ikingborg after three days fighting in the streets and the neighbouring forests. Thousands of Red Guards were captured. The Germans are advancing eastward, along the railway towards Viborg.

Holland

Allies and Neutral Shipping.

Norwegian Paper's Comment.

LONDON, April 17.
CHRISTIANIA:—The Norwegian Commercial Shipping Gazette, commenting on the report that Holland will receive ship for ship as compensation, says this is only justice but adds Dutch however laid up half a million tons of shipping until it was requisitioned, whereas Norwegians sacrificed hundreds of ships and lives of hundreds of seamen never striking for one day from running risk of being torpedoed Norway has been treated much worse than Holland, but we make no accusations against anyone.

America

U. S. A. War Preparations.

LONDON, April 17.
WASHINGTON.—Steel Magnate Charles M. Schwab has been appointed Director General of Emergency Fleet Corporation with entire control of Government shipbuilding programme. The Congress has adopted the report providing penalties of thirty years imprisonment and ten thousand dollars fine for destroying war materials or interfering with war industry.

Central Powers

Zeppelin Shed Explosion.

Enormous Damage and Casualties.

LONDON, April 14.
PARIS.—A Zurich telegram states that the recent explosion at Friedrichshafen destroyed the sheds used for the construction of Gothas and Zeppelins. The damage was enormous. Two Zeppelins and forty giant aeroplanes were destroyed and 140 people killed and 200 injured. Incendiarism is suspected. Great panic was created in the district.

Time-serving Resolution

Present Aim in the West.

LONDON, April 16.
AMSTERDAM.—Declarations by prominent members of the progressive People's Party, that the Reichstag resolution of July 1917 no longer has any force, are confirmed by the Centre organ the Germania, which says that the Centre party reserved a free hand in the West. The Mittag-zeitung says the July resolution was merely a tactical means of securing peace in the East and it has now been set aside. The aim now is to gain a victorious peace by force of arms in the West.

The Czernin's incident.

Flood of comments in Austrian, German and Neutral press testifies to the sensation caused by the Austrian Emperor's letter and Czernin's resignation on the continent. The enemy newspapers are striving to bolster up Emperor's denial of authenticity of letter and ringing praises of Czernin though some admit that painful impression has been caused in Germany by both events and express fear that the crisis will spread to Germany. Meanwhile, Paris papers hint at imminence of fresh disclosures notably of a second letter from Emperor to Prince Sixte. Swedish and other Neutral press is almost unanimous in believing authenticity of the letter.

"Koelnisch Volk Zeitung".

AMSTERDAM.—"Koelnisch Volks Zeitung," severely criticizing Emperor Karl, refers to highly painful impression made in Germany and says that Berlin foreign office was ignorant of the existence of Karl's letter. Such a private letter would have been unthinkable in Emperor Joseph's time and the paper hopes that in future Karl will avoid all similar audacious experiments in the domain of foreign politics.

Balkan

Balkan Operations.

Allied Successful Raid.

LONDON, April 17.
French Eastern Communique says:—Allies made successful extensive raid on the left bank of the Struma between Ormanli and Iskelek. They cleared the Bulgarian outposts from its villages. Greek troops brilliantly co-operated by the aid of the British.

Struma Crossed, Villages Captured Wholesale.

LONDON, April 17.
A British communique from Salonika says:—The Greeks crossed the Struma above Lake Tabino and occupied the villages of Bejlikmah, Kakaraska, Salmah, Kisepeki and Ada. The operation was successful and casualties were slight. The British further north occupied Ormanli and captured Wirs.

Rumania

Bessarabia and Rumania. Supplies to Central Powers.

LAHORE, April 17.
LONDON, April 12th.—It is announced from Bucharest that the Rumanian Diet has almost unanimously resolved in favour of union with Rumania and Marchion has accepted it.

The "Frankfurter Zeitung" states that in addition to the stipulations already published Rumania is to export to Austria and Germany the whole available surplus of her supplies and also all foodstuffs from Bessarabia. ("C. & M. Gazette.")

Japan

Japan's Rice Exchange.

SHANGHAI, April 17.
A telegram from Tokio says the Government has suspended the transaction on rice exchanges everywhere indefinitely in order, it is believed, to prevent speculation raising the price.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

India and the War. Viceroy's Council Discusses Situation.

ALLAHABAD, April 17.
The "Pioneer" says:—There was a protracted sitting of the Viceroy's Council on Wednesday at which the whole situation was discussed and a conference is to be held shortly for the purpose of promoting that concentration on the prosecution of the war which the situation demands. We understand that this conference will be of a thoroughly representative character and that it will include local governments, prominent members of non-official communities, Indian and European, and Ruling Chiefs.

An authoritative statement may be expected shortly regarding the Conference about to be held in India consequent upon the Prime Ministers recent message. The Viceroy's Executive Council has been sitting daily but forecasts of the proposals must be regarded with caution. Meanwhile all sections of the community including Local Governments, feudatory States and non-officials can rest assured that they will be afforded every opportunity of co-operating in the great work that has to be done of increasing the resources of the country upon united war effort.

Calcutta

A Case of False Impersonation. European Lad Sentenced.

CALCUTTA, April 17.
Before the Presidency Magistrate an English lad of about 18 years was charged with having cheated by impersonation Messrs. Harman and Co. and Messrs. Grindlay and Co. of Calcutta. The accused who was up to November last a Gunner employed in R. I. M. posed as a Naval Lieutenant and in the assumed garb called on Messrs. Harman and Co. on the 13th March and placed an order for Rs. 1000 worth of wearing apparel. On the following day he again called on the firm and purchased on credit about Rs. 350 worth of apparel and failed to pay for the same. On the 2nd instant he called on Messrs. Grindlay and Co. and produced a draft on their Bombay firm for two hundred rupees. He represented himself to be Lieutenant Maxwell of R. I. M. and informed the firm that he had an account with their Bombay firm. The accused was later arrested. He pleaded guilty to both charges. The Magistrate sentenced him on each of two charges to four months rigorous imprisonment, sentences to run concurrently. The Court was informed by the Police that there were two other charges against the accused for having worn the uniform of a Naval Lieutenant.

The Deputation Party. Returning to India.

CALCUTTA, April 15.
The following telegram dated Colombo 17th April was received here last evening. After prohibition of the Home Rule Deputation by the War Cabinet from proceeding to England Mr. Tilak telegraphed to the Viceroy requesting to know if the prohibition applied to him and his legal adviser proceeding to England simply for the purpose of his defamation case against Sir Valentine Chirol. In reply the Viceroy informed him to-day that there is no immediate prospect of his case coming for hearing just now. There is little doubt that postponement may if necessary be granted on application that Tilak's attendance had been rendered impossible by the action of the Government in the matter.

Consequently Mr. Tilak and party will now returned to India. The Hon. Mr. K. M. Panikar is proceeding to Simla. The following telegram has been sent to H. M. the Viceroy of India and Lord Curzon by Mr. K. M. Panikar and Mr. K. M. Panikar as Vice President of the Indian Home Rule League. The premier stirring message to India

and the Viceroy's hearty response entirely is in accord with Indian sentiment. Youths, whether Irish or Indian, must be made to feel that they are not fighting to establish a principle abroad which is not applied to them. India alone can supply five to ten millions. Our League would be willing to work and place its humble resources at the Viceroy's disposal for such purpose.

Mrs. Besant's Tour. Her Lecture in Calcutta.

CALCUTTA, April 17.
Addressing a crowded public meeting this evening under the presidency of Mr. B. Chakrabarty, Mrs. Besant who arrived here this evening from Madras referred to the Prime Minister's message regarding the war situation and the War Cabinet's decision regarding the cancellation of Passport of Tilak's Home Rule Deputation. Mrs. Besant strongly criticised the War Cabinet's decision and said that while Lord Sydenham and his merchant friends were allowed during the war to carry on a propaganda of slander and calumny against India Mr. Tilak ought to have been allowed to go to England to counteract the evil influence of Sydenham and to place before the English public the real facts about India. The War Cabinet had decided to pass the Home Rule Bill for Ireland during the war. In the face of this decision she could not understand how it could be improper for India to demand Home Rule at the present moment. If Ireland could be promised Home Rule for the purpose of asking Irishmen to fight for the Empire, India also should be promised Home Rule if she were called upon to fight for the Empire. Regarding Premier's message Mrs. Besant said that India had often in the past to meet with invasion from Central Asia sometimes with success and sometimes without success, but this was the first time when India unarmed had been asked to be prepared to save their country from threatened foreign invasion. The Arms Act should be immediately abolished. Home Defence and Home Rule are interlinked with each other and without Home Rule people of India would not be in a position to defend their homes. Freedom should be promised before Indians were asked to fight for the empire. If only promise of liberty were made Indians would enlist themselves in the army not in their hundreds but in their hundreds of thousands.

Bombay

Readmission into Hinduism. Interesting Ceremony in Poona.

BOMBAY, April 17.
An interesting ceremony of readmission into Hinduism has recently taken place in Poona. Mr. Iswardas Baimunkund for some time a convert to Christianity made a declaration before a first class Magistrate that he had renounced Christianity and embraced Hinduism. Mr. Vaidya of the Bombay Hindu Missionary Society, went to Poona and reconverted him to Hinduism with a solemn ceremony at which Gopaldas a recent convert to Hinduism from Islam acted as Firewarden for the Home ceremony.

Backward Classes Conference. First Session at Bijapur.

BOMBAY, April 17.
The backward classes conference for the Bombay Presidency will hold its first session at Bijapur on the 25th, 26th, and 27th, April. The organisers emphasize the importance of organising and awakening at this critical time the vast mass of backward classes who form the essential portion of the population of their country. They say:—Unless the step be taken promptly and as early as possible it is likely that a turn will be given to the present political movements to the prejudice of the cause of the backward classes but to take this work in hand there is a great paucity of active workers from these classes and we have to avail ourselves of the few educated gentlemen that are to be found in them. Their efforts have to be co-ordinated with and made the fullest use of. With this object in view the backward classes conference has been organized. Organised efforts are being made to assure the co-operation of a number of influential gentlemen and Mr. G. D. Naik of Poona will preside.

Bhavanagar State Railway Strike.

The strike on Bhavanagar State Railway continues. Excepting up and down mail trains all traffic is suspended. The strikers demanded an increase of 20 per cent salary all round and fifteen percent grain compensation. The Dewan in the absence of the ruler of the State received a deputation of strikers and promised sympathetic consideration of their demands. The men, not satisfied, are holding out.

Scarcity of Kerosine.

There has been a general scarcity of kerosine oil in Bombay and in the districts owing to the shortage of stock. The controller of prices has taken action in fixing the price of brands with a view to the prevention of profiteering in the market. Only very inferior quality of oil is available and it is stated that there will be no improvement in the situation for yet another month.

Shortage of Firewood.

The shortage of coal for mill consumption has brought on the shortage of firewood for domestic purposes in the town of Bombay since the mills are using firewood in the place of coal. A Bombay Government Gazette Extraordinary notified that mills requiring firewood must submit a requisition to the Deputy Controller, Coal Supply, as they would do for coal when endeavours will be made to meet their wants. The dealers are allowed to sell firewood for domestic consumption to individuals in small fixed quantities only.

Ayurvedic Conference Exhibition. Application for Site Rejected.

BOMBAY, April 17.
A meeting of the City Improvement Trust yesterday rejected the application of the Secretary, Ayurvedic and Unani Conference, which is shortly to hold its sessions in Bombay for the temporary lease of a plot of land measuring 30,000 square yards on the eastern side of the city for holding the conference exhibition and showrooms. The Indian members of the Trust strongly urged for rejection of permission but the Board did not see their way in acceding the request.

Punjab

Peoples Bank Liquidation

LAHORE, April 17.
On February last Messrs. Menrus and Dignassu, chartered accountants and official liquidators of the Peoples Bank tendered resignation of the office of liquidators on among other grounds that they could not efficiently perform their duties on account of the constant attendance in the Chief Court in order to reply to several objections raised by one creditor against certain transactions entered into by them with certain debtors. Mr. Justice Broadway, after hearing the Government Advocate on behalf of the objecting creditor and the liquidators counsel passed orders about a week ago, reviewing the whole facts and expressing his opinion that the acceptance of the resignation at this juncture would be inopportune and inexpedient and suggesting that if the liquidators were bent upon retiring they could be allowed to do so subject to their agreeing to refund about a lakh and half out of the total remuneration of some two lakhs and a half of which they might be entitled. The liquidators were asked to intimate on the 15th April if they agreed to this condition of refund, but instead of that the liquidators filed an appeal to the special Division Bench of the Chief Court against this order. The appeal filed by the liquidators against the orders of Mr. Justice Broadway disallowing certain amounts drawn by them as commission were argued a week ago before Sir Henry Rattigan, Chief Judge and Justice Leske Jones, but orders are reserved.

Train Derailed.

LYALLPUR, April 17.
The engine of 33 up mixed with five goods vehicles and one third class was derailed yesterday at 15 27 between Shahjehana and Sobhaga at miles 16-18 due to the line being buckled necessitating transhipment of passengers and their luggage. Through communication is expected to be restored at about 14 hours to-day.

Communications Restored.

LYALLPUR, April 17.
The District Traffic Superintendent wires: The derailed engine and four vehicles were derailed at 11 hours to-day and two damaged goods vehicles were removed. Through communication has been restored.

Dr. Ganesh Prasad has been appointed Principal of the Central Hindu College and University Professor of Mathematics.

South India

Rajapati Disturbance.

TINNEVELLY, April 16.
Details have been received of a disturbance which occurred last week at the village of Rajapati near Alwar Tirunagari in the Srivaikuntan Taluq. It would appear that on Monday last a party consisting of a head constable and two constables belonging to the Perambalur police station proceeded to Rajapati within the limits of the Alwar Tirunagari police station and with the help of the local Police arrested a palis named Vengamoo who was wanted in a case of dacoity. The arrest occasioned excitement among the palis among whom he was some thing of a leader and they are alleged to have surrounded the police in large numbers to rescue the arrested man. The Police resisted the action of the villagers with the result that an affray took place in the course of which it is alleged that the palis severely stabbed two of the police members whom they thought were privy to the arrest. Warned by the police to disperse they not only disregarded the warning but proceeded to attack the Police whereupon the head constable, it is stated, opened fire killing two men. Staggered with anger they tried to seize him but he took refuge in an adjoining paddy store and barricaded himself to escape the fury of the mob. Both the D. S. P. and Mr. Krishnaswamy Iyer, Deputy Superintendent of Police Tuticorin, visited the scene of occurrence and held an investigation and it is said that they expressed their view that the shooting of the men was justified under the circumstances.

Posting of Dy. Collector.

OSTACAMUND, April 17.
The following posting of a Deputy Collector is ordered:—Shank Mirala Vaguchi Maricayar Uman Sahib Bahadur Khan Bahadur in relief at Nellore to general duty, South Arcot.

A Message from Mr. Lansbury.

In reply to the cable sent by the Hon. President, President and Secretary of the All-India Home Rule League regarding the action of the War Cabinet in preventing the Home Rule Deputation from proceeding to England, Dr. Sir S. Subramania Iyer, the Hon. President of the League, has received the following message from Mr. George Lansbury:—"Your cable received; will take steps to secure questions in Parliament as to reasons for the action, and inform organised Labour Movement of the facts. Indian Nationalists may rely on the Great British Labour Movement standing by them in their struggle for the right of Self-Government. We here are passing through a very critical dangerous times which requires that our friends in India shall exercise patience and restraint. When this crisis has passed, the British Government must listen to the voice of Labour. Constitutional peaceful organization is the one and only method by which the future welfare both of India and Great Britain can be secured. (Sd.) LANSBURY"

(From "New India")

Strong Gale in Mangoon.

A Godown Collapsed.

RANGOON, April 17.
On Saturday a strong gale of wind was reported on the coast of the Bay of Bengal. A godown at Mangoon collapsed and a number of people were killed. The gale was reported to have been the worst for many years.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

బంధువులకు విలేఖలు; సామ్యుచ్చితకటించుకొనుదు. హిందూపురము విలేఖకుడు, విజయనగరము లేఖకుడు: మీరూ బంధువులకు సంతకము లేదు. భయములేదు; ప్రకటింప లేనందునకు చింతలు చున్నాను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

అయ్యో, "చెన్నైలో గోవిందప్ప నాయనివిధిలోని సరస్వతి విద్యాలయం" గలదిని దీనివలన పండుగ సందర్భమున, బంధువుల ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు ప్రహేళికలు చేయుట ప్రదర్శించి, రు. 12-3-0 లు విరాళము నొసంగిరి. దేలుపుటకు మిక్కిలి సంతసింపుచు సభవారికి మాకృతజ్ఞతను దేలుపుచున్నాను.

కోన సీతారామరావు.

జాతీయనిధి.

అయ్యో, "జాతీయ విద్యాలయం" ని సమకాలికులకు మా గ్రామములోని కొందరు శ్రేణులు పూజకొని పనిచేయుచున్నారు. విద్యార్థులందరూ ప్రసన్నవదనములతో ద్రవ్యమర్పించుటయే గాక సమితి కార్యముల ప్రోత్సహించుచున్నారు. గ్రామములో ననేకులకు, ఎన్నడులేని దేశభావన మదయించుట శుభమాచకము. ఈయారి నాటక సమాజాగ్రహణకు శ్రీమంత్రి ఓలకాచార్యులవారు ఒక నాటకమున లభించు ద్రవ్యము నిచ్చెదమని వాగ్దానముచేసిరి. కార్యములు అత్యుత్సాహముతో జరుగుచున్నవి. ఈవిషయము సర్వజనులకు ముఖ్యముగ ఆయాసమితులకు తెలియగలదులకై తమ పత్రికారక్షణమున ప్రచురింప ప్రార్థితులు.

రాయచర్లము.

వి. బద్దప్ప.

ఆయుర్వేద సభ.

అయ్యో, ఈమాసంతయున లాహోరునగరమున జరుగఁ జొచ్చి తొమ్మిదవ యభిలభారతాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము నకు పాన వైద్యులతో పండిత గోపాలాచార్యులవారిని సగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొని నందులకు లాహోరునగరస్థులకు మన మెల్లదము గృహింతుము. జగద్విఖ్యాత కీర్తిశ్రీభతులగు నాచార్యులవారికి పదవి లభించుటలో నెట్టి యాశ్చర్యము లేక యున్నను అట్టివారిలకు మనవైద్యసోదరులే గాక చెన్నైరాజధాని కేంద్రము ననుసంధాని గలుగుటవలన మన మెల్లదము సంతసింప వలసియున్నది. ఇట్టితరుణమునందు మనవైద్య శిఖామణులెల్లరు వ్యయప్రయాసల కోర్చి మనయాచార్యుల వారి వెంటఁ జొరు యాసమ్మేళనమును జయప్రదముగా గావించి మనరాజధాని కేంద్రము నన్నె దెవురు గాకయని కోరుచున్నాడను.

ఫిసిషియన్, యస్. కె. పి. డి. డి. పి. పి. పి.

వి. తిరుమలరావు, ఆయుర్వేదభూమణ.

ఆర్యవైద్యులకు విజ్ఞాపన.

అయ్యో, ఆభిలభారత ఆర్యవైద్యసోదరులారా! పింగళ నామసంగి పాణిని బి. గి. లు రోజున గుంటూరుజిల్లా సరైన పల్లి తాలూకా నెమిలికంటి గ్రామకాపరస్థులకు వేదపారాయణ భరంధరులను అగు పోలికెట్టి హనుమంత దీక్షితులు గారు కలియఁగలము పుణ్యస్థానముగా మొందుకట్టి శ్రీరామేశ్వర పురంబునకు యాత్రను సేవించు నిమిత్తము విశ్వేసి అచ్చట యానత భారతి వైద్యబృందముల తేచ్చి నొక సభ గావించి ద్విజాలయన వైద్యులకు వేదోక్తకర్మ సుఖ్యావకంబున యావస్థానికి బోధించి సన్మానము బడసిరి. వారి సభను విచ్చేసిన వైద్యముఖులలో ఎందు శిష్యాముఖ చిత్తూరుజిల్లా మదనపల్లి తాలూకా పుల్లికల్లు గ్రామవాస్తవ్యులగు పద్మితి శిష్యు శ్రేష్ఠి గారు తాలూకా మరాఠ్ పి. యస్. శేషప్పశ్రేష్ఠి గారు మధిరజిల్లా కొంబియా టి సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి గారు కాకి నానవాస్తవ్యులగు కొమ్మిశ్రేష్ఠి సురదయ్యశ్రేష్ఠి గారు యంకా రామేశ్వర పురవాస్తవ్యులగు కె. కె. సీరివరచిరి. ఈ దీక్షితులు గారు యిదివరలో తమ స్వగ్రామమున సహాయము సప్తాహము బ్రహ్మసత్రిము మొదలగు క్రతువులను ఆచరించి బ్రహ్మశ్రేయమును బడసి వైద్యబృందములకు శిరోభూషణము వలె మెలగుచు యావస్థానికి వేదోక్తకర్మను వివరింపవలయునని వృద్ధికి తగలంబులకు సహపాటుపొని చున్నవారు. కనుక మీరు తమ సహ సారితో బ్రహ్మశ్రేయమును బడసి యావస్థానికి బోధించుటకు సంతరించిన యెడల సహచారులతో సన్నిధి వచ్చెదరని సహా భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాడను.

చెన్నైపట్టణము.

సామి వేంకటాచలము నెట్టి.

జాతీయవిద్యాలయము

అయ్యో, ఈ పట్టణమునందలి ప్రఖ్యాతిగాంచినటువంటియు, స్వరాజ్య ప్రయోగమునకువలెయు కొందరు దేశ్యాగ్రహణ, యుపాధ్యాయులును, మరియు కొందరు విద్యార్థులును తమ జాతీయ సంబంధములను విద్యను సభివృద్ధిచేయుటకై తమంతట తామే చందాలను వైచిగోనియు, మరియు యూరి సందలి ప్రజలవద్దనుండ వారియొక్క ఆభ్యున్నత బుద్ధికుల తా పూర్వకముగా నా తరంగిణిమునందలి గలిగినటువంటి సభిప్రాయముతో నిదిన ద్రవ్యము గ్రహించుచుండిరి. ఈ విధమున తమ ముఖ్యదేశభావనలై ఈ విద్యను పరిపూర్ణముగా నున మాతృదేశమునందు దృఢముగా స్థాపించుటకై పాటు పడుకట్టి మహనీయుల సంఘమునకు పంపుచుండిరి. ఇట్లు ఈసంఘము వారు సంబోధ వారధుల నీడుబాదుచు తమకు మాతృదేశమునైనను ప్రేమాతిశయములను తమ మృదుమధుర కోరిక స్వరంబులతో హిందూమాతను స్తుతించుచు గానములను శ్రీభారతంజకముగాను, చూపలకు మనంబులు ఆనందముగ్గుచు గు నట్లు హెచ్చరికగాను చేయుచు, పిండి ఆరజోసినట్లు నిర్మలాకాశముమధ్య తెల్లెడు పూర్ణచంద్రబింబంబునంబోలె జేడివ్య మానంబుగా నన్నె నొక గ్లాసులయిటును తమ వెంటబెట్టుకొని దీక్షలు నిరామంబులచే మారుమోగునట్లు భ్యులను సలుపుచు, వారనడినమును పూర్ణానంద భరితులై కాలక్షేపము చేయుచున్నారు.

ఇట్టి అభిలాషను గలిగి ప్రతియూరివారును పాటు బడినయెడల మనమాతృదేశక మనయంద దనగ్రహము వహించి మన యాప్తితార్థములను తెచ్చేర్పకలదని నామనోనిశ్చయము. కావున తదితర పట్టణ, గ్రామకాపురస్థులందరును నీవిధముగా నిట్టి సంఘకాళిప్రాయంబులతో పాటుపడినయెడల మన ఆంధ్ర మహాసంఘవృద్ధియు, దేశభివృద్ధియు మరయు భావాభివృద్ధియు గాగలదు కావున నట్లు చేయగలంబులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

రాజమండ్రి

మయిలవరపు వెంకటాచలం.

జాతీయ విద్యాలయ సంఘములు.

అయ్యో, జాతీయ విద్యాలయ సంఘము వెక్కువోట్ల ప్రాచుర్యముచున్నది. ఈయంద్యయము జయప్రదముగ కొనసాగలదని చెప్పట కనేక శుభసూచనలు కన్పట్టుచున్నవి. ఇట్లు సంపాదించిన ధనమును వినియోగించుటకు గుఱించి కొంత క్రోధ తీసికొనుట యవసరము. ఆయా గ్రామములందు గాని పట్టణములందుగాని జాతీయవిద్యాలయపుకై ఏపాఠశాలలైనను, కళాశాలలైనను, ఇంటికు పూర్వమే స్థాపించబడి యున్నయెడల పోగుచేసిన ధనమందువాటికై తొంటికి కాళ్ళు వినియోగింపవచ్చునని అరండేల్ గారే చెప్పియుట విచిత్రము. అట్టి నియమమున్నయెడల సరియే. లేనియెడల ఆధనమందెక్కువభాగమును స్వస్థానమందే విచ్చునపుడే జాతీయపాఠశాలలవృద్ధికై వెచ్చించుట ఉత్తమమైన కార్యము. అట్లులేయక యా ధనమంతయు చెన్నైపట్టణమునకునో, మరేస్థలమునకునో పంపినయెడల, ఈ పాఠశాలలు వృద్ధిచెందరేరవు. అట్లొకరించుట సమంజసముకాదు. కావున ఈ విషయమై సంఘసభ్యులందరు, ముఖ్యముగ గుంటూరు సంఘమువారు, ఆలోచించుదురు గాక.

మఱియు, ఈ సంవత్సరమున సంపన్నుగాది దిన మీ జాతీయవారమున వచ్చియున్నది. ఈ దినమున "ఆంధ్ర విద్యార్థినిధి" ధనము పోగుచేయుట ఆంధ్రులకందరికి విధానముయే యున్నది. కాని యీ పనికై ప్రత్యేకముగ ప్రయత్నించినటుల కాదు పించరు. రెండింటికిని యొకేదన పూనుట యెక్కువ సుమారులముగ గూడ నందరకు. ఇట్టి సందర్భములలో సంవత్సరము దినమున సంపాదించిన ధనమంతినో, లేక వారములో ప్రాచుర్యముతో కొంత భాగమునో "ఆంధ్ర విద్యార్థినిధి" సంపాదనయియున్నది. అదిస్వాయము. జాతీయ విద్యార్థినిధికి ఆంధ్రవిద్యార్థినిధికి నాటకంబు కలగక చేయుట శ్రేయస్కరము కాదు. ఈ రెండు విషయములను సంఘములన్నియు శ్రద్ధతో గమనింపవలసినదిగా మనవి చేయుచున్నాను.

బాపట్ల, ఏప్రిల్ 18

విచ్చిక సేవకుడు.

కృష్ణా తూర్పు డెల్టాలోని ఆయుర్వేద విద్యారణ

అయ్యో, ఇదివరలో కృష్ణాతూర్పు డెల్టాలోని సుమారు 18,000 యొకరములభూమిని మాగాణి ఆయుర్వేదలోనుంచి తొలగించవలెనని కొందరు డి. పి. డెల్టా ఆధికారులు ప్రయత్నించెడి అట్లు తీసివేయదలచినభూమి అప్పటిజిల్లాగెజటులో ప్రచురింపరచిరి. అప్పుడు రైతులు సమీప చర్యయొక్క నష్టమును పూర్తిగా గురైగి శ్రీగౌరు గారికిని కొంతమంది రెవిన్యూ డి. పి. డెల్టా ఆధికారులకును తమ భూములను మాగాణి

ఆయుర్వేదలోనుంచి తొలగించిన తమకు కలుగు యిబ్బందులను తెలిపారట మూలముగాను ఆర్థిలయాసముగాను తెలియజేసిరి. అందువలన గౌరవ మెండువారు ఆలోచించి వేలకొలది యొకరముల భూమిని ఆయుర్వేదలోనుంచి తీసివేయుట మంచిపని కాదని యెంచి యే భూములను మాగాణిలోనుంచి మెట్లెక్రిందికి మార్చవలెనో విచారణచేసి నిర్ధారణచేయుటకు ఒక అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుగారిని ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరుగారిని ఒక స్పెషల్ పార్సీ గా నియమించిరి. మీరు సుమారు సంవత్సరమునుంచి బహుదీక్షతోను న్యాయబుద్ధితోను యీ సంబంధమైన విచారణ జేయుచుండిరి.

కొన్ని ప్రదేశములలోని భూముల విషయమై మాత్రము మీరు విచారణపూర్తిచేసి మీరు పంపే రిపోర్టులను ఫయలుగా అంగీకరించక పూర్వము శ్రీ జిల్లాకలెక్టరుగారు స్పెషలు డ్యూటీ ఆధికారులతో యూరుచేసిన రిపోర్టులమీద ఆక్షేపణ చేసిన వాయుండి వానిని విని అందువలన రిపోర్టులను అంగీకరించుటలేక త్రోసివేయుట జరుగును. ఈవిచారణను శ్రీ జిల్లాకలెక్టరుగారు యీ నెల 15 వ తేదీనుంచి ప్రారంభించిరి. ఏయే తేదీల యేయే గ్రామముల భూముల విషయమై యెచ్చట విచారణ జరుగునది యీసంవత్సర 21 మార్చి తేదీగల కృష్ణాజిల్లాగెజటు యొక్క పార్సీ ఆర్జివీలోని యీ ఆయుర్వేద స్పెషల్ డ్యూటీతో సంబంధమున్న గ్రామములరైతులు దీనిని గమనించి వారికిగల యిబ్బందులను శ్రీ జిల్లాకలెక్టరుగారికి మనవిచేసికొనవలెను. మనజిల్లా కలెక్టరుగారు దయార్థి వృత్తములను రయతుల మొరలవిని వారికిగల యిబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రయత్నించువారును ఆయియున్నారు. ఈఆయుర్వేద నిర్దేశ విషయమై మొదట రయతులలో కలిగిన కలవరము తగ్గిపోయి కాంతము యేర్పడుటకు మనజిల్లా కలెక్టరుగారు పావుర్రుకొని రా గ్రామములలో రయతులతో ముచ్చటించి వారి యిబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రయత్నించుట మొదట చేయదలచిన మార్పులయొక్క విస్తీర్ణములను తగ్గించుట ఇదియే ముఖ్య కారణములై యున్నవి. అట్టి ఆధికారవద్ద రైతులు యీ విషయ కట్టు విచారణ సందర్భములో తమకు యేర్పడిన యిబ్బందులను చెప్పుకొనుటకు భయపడకూడదు. అట్లుగాక భయపడి తమయిబ్బందులను తెలియజేయదల తమవారే పశ్చాత్తాప పడవలసినవచ్చును.

స్పెషల్ డ్యూటీ ఆధికారులవద్ద కొంతమంది రైతులు తమ యిబ్బందులను పూర్తిగా చెప్పుకొనుటకు భయపడినారట. కొంతమంది రైతులు ఆ ఆధికారులు చేయు ప్రశ్నల యొక్క భావమును వాదచేయు ప్రయోజనముయొక్క లాభ నష్టములను గురైయుగక కొన్ని ఒప్పదలలు ఆయిదివారుల వద్ద చేసినట్లును తమవారే యింటికివచ్చి ఆలోచించుటను తాముచేసినవని యొక్కలోపములను తెలిసికొని పశ్చాత్తాప పడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కొందరు రైతులు ఆధికారులు చేయు ప్రశ్నలకు యేమి చెప్పటకు తెలియక నిశ్శబ్దితులై నిలవగా వాగ్మొక్క మూకభావమునే ఆధికారులు అంగీకారముగా యెంచి యుండవచ్చును. బంధువుల చాలాకాలమునుంచి శ్వాసవాదిగానున్న ఒకరు వారి స్వంతభూముల విచారణ సందర్భములలో స్పెషల్ డ్యూటీ ఆధికారులవద్దకు పోయి వారితో ముచ్చటించి వారిభూములకు ఆయుర్వేదము చేయుప్రయోజనము ఒప్పుకొని బయటకు వచ్చినారట. ఇంటికి పోయి ఆ స్వామివాది స్పెషల్ డ్యూటీ ఆధికారులతో భూముల విషయములో చేసిన ప్రయోజనమును ఆయనవద్దదలయును సావకాశముగా ఆలోచించి తాను చాల పొరపడెట్లు తెలిసికొని వెంటనే తనయొక్క పొరపాటును ఆధికారులయొక్క ప్రయోజనములకు తెలియక అసహ్యుని తెలియ చేయుచు ఆ స్వామివాది ఆయుర్వేదములకు విజృంభణ ఉత్తము వ్వారా తెలియజేసినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. విద్యార్థులకును అనుభవకారియు తమచు అన్నిరకముల ఆధికారులతో సంబంధముగల యీ స్వామివాదియొక్క స్థితి ఇట్లుండగా సాధారణరైతు యొక్క స్థితి యూహించు కొనవలెను.

స్పెషల్ డ్యూటీ ఆధికారులు "సీభూమి మాగాణికి మంజూరు కానే కాదు. యేమి చేస్తావు" అని అడిగియున్న వైతు యేమి తోచక నిలిచి యుంటే "నీనీటిహక్కును యవరి వై నా కొంత సామ్యుకు విడియించుకొని సీభూమిని మెట్ల నా చేయుచుకొనుము" అని సలహా చెప్పుటయు అంతికిచ్చి చేయరిగినది యేమియు లేదని రైతులు అందుకు అంగీకరించి వారి నీటిహక్కును స్వల్పభగలకు అమ్మకొన్నారట. ఇందు మూలమున బందరు ఆయుర్వేదమున్న కొంతమంది భనాథ్యులు చాలా లాభముచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈ సంగతులన్నియు రైతులు గురైగి ప్రస్తుతము జరుగుచున్న జిల్లాకలెక్టరుగారి విచారణలో తమ సహజమైన పీరికి తనమును కదిలిచేసి నాము యిదివరలోచేసిన పొరపాటులను సవరణచేసుకొని తమకుగల యిబ్బందులను శ్రీక కలెక్టరుగారితో మనవి చేసుకొనవలెను. వారు న్యాయమును విచారించి రైతులకు తప్పుక సహాయము చేయుదురు.

బెజవాడ

శిష్టా వెంకట కృష్ణయ్య.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక తయారగుచున్నది

సింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, ప్రేతిక, సాంఘిక, రాజీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపునం దేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధమయ్యెను చుండుటవలన కలయువాడు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	2-0-0
" అర్ధసంవత్సర "	0-8-0
" అర్ధసంవత్సర "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాక్షధము

తామరతైలము	గజ్జికైలము	మోహినీతైలము
డబ్బీ 1-8 0-6-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి పిథీ మద్రాసు.

1000

సాహాయ్యము

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

బహుమాన

మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ

మొదలయినవి. కలుగును. శుష్కస్థితియు, ధాతువు మాత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానవును. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన ఆనేకము రంగోస్, పివాంగ్, సిలోస్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, శుష్కపాతములనుండి బహుమానపుత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవాడు అర్ధశాస్తాంపును పంపినచో బహుమాన పుత్రికల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధమని రుజువుపరచువారికి వైకనువరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో శోభ్యములముగా పొందకచ్చును. పార్శ్వమున కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పుత్రిక పార్శ్వములో పంపబడును ఏకైంటులు కావలసియున్నది.

15 రుపాయల డిబ్బీల రూ. 2-0-0. కపాలభిర్యు L8 డబ్బీలకు 6 అకాయి.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

(619)

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోష్ణధములు.

కంఠచ్ఛార్దము పండ్లుగోమంటుకు	0-2
చిర్లకసాయనము మాత్రము అతీర్ణమునకు	1-4
కంఠచ్ఛార్దము పండ్లుగోమంటుకు	0-8
వజ్రశిలకలు ధాతువుష్టికి	1-0
జ్వరచరి జ్వరములకు సీసా 1-8	0-12
యాలకలకడ తైలము డబ్బీ 1-8	0-12
తెలుగుండు తెలుకాటుకు సీసా 1-8	0-8
శ్రీరాంజనము కంటివ్యాధులకు	0-4
కలరామాత్రము వాంతిశేదులకు	0-8
గజ్జికైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బీ 1-8	0-4
కాయకర్మగమము సీసా 1-8	0-8
శేతుకు నుండు సీసా 1-8	0-4
కాయకర్మ తైలము; తామర, తీటకు	0-6
వజ్రశిల తైలము డబ్బీ 1-8	0-4
సురతిద్రావకము సీసా 1-8	1-0
కఫహరి శీతగజ్జులకు దగ్ధకు	1-4
కఫహరిమాద్రం ఉబ్బునములకు డబ్బీ 1-8	0-8
కాయవృద్ధికు మందు	1-0

తయారగుచున్నది

మోహినీతైలము వెల్లడుకలు పెరుగుటకు	0-12
శోషహరి వెల్లడుకలు పెరుగుటకు	0-8
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1-8	1-8
కస్తూరిమాత్రము వెద్దలి, నుంచవి	50-8
గుఖిలోగి మాత్రము	1-0
గుఖిలోగి తైలము పుండ్లకు	1-0
విరేచనము కుమాత్రము డబ్బీ 1-8	0-8
గ్రహణి మాత్రము డబ్బీ 1-8	0-8
శిరోశేదన మాత్రము తలనొప్పిలకు	0-12
కాలినపుండ్లకు మానె సీసా 1-8	0-8
శీతగజ్జు ద్రావకము సీసా 1-8	1-0
కుసుమారి మాత్రము, కుసుమ వ్యాధులకు	1-0
యండుకు మానె సీసా 1-8	0-6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి	0-8
శుక్లశుక్ల తైలము శీతగజ్జులకు	0-6
కర్ణశుక్లహరి చెవిపోటుకు	0-6
జాలాచి మాత్రము మలబద్ధమునకు	0-8
జంతుపాతహరి ఎమిడికలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

నోటీసు.

బొంబాయిలోను ఇతరస్థలములలోను నుండు అనేక వ్యాపారులు పనికిరాని సరకులను 1 డ్రాం, 1/2 డ్రాం సీసా లోచేసి ఒక్కొక్క డబ్బుల పాకెట్టులుగాచేసి వాటిమీద మాయొక్క యెరుపులేవీలో మాదిరిగా నకలులేవీలో అంటించి వీటిని ప్రసిద్ధిచెందిన ఒట్లోమోహినీ యని మోసముచేసి అమ్ముటను మేము కనిపెట్టియున్నాము. కావున మాపాకెట్టులపై యుండు (None but genuine without this band, The Oriental Drug and Chemical Coy.) ఓరియంట్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ యను గురుతు నకలు సరకులపై లేదు.

ఈలాగున మాలేవీలేని 1 డ్రాం, 1/2 డ్రాం నెం టులు మాదికాననియు అని నకల్లనియు వాటిపైయుండు లేదీ లన్నియు ఫోగ్డరి (స్పెషల్) యనియు కనుగొనవలెను.

మాతీకులు:—ఓరియంట్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ అండు మోహినీ ఏజెంట్, జుమా మసీద్, బొంబాయి.

సావరన్ అండు కంపెనీ వారి
తామర తైలము.

ఈతైలమును 2 రూపాయల తామర, ఏనుగుగజ్జి, దురద, తీట ఇటువంటి చర్మవ్యాధులకు వైన రాచిన యెడల చూయమై పోవును. గుణములేదనన డబ్బు వాపును చేయబడును. బుడ్డి 1-8 క్రయం అ. 12.

8 బుడ్లకు పోస్టుఖర్చులు వస్తరా లేవు
సావరన్ అండు కంపెనీ,
(1189) కచ్చాతేకర్ ఆగ్రహారం, మదరాసు.

నూతనతరగతి వాచకపుస్తకములు

(నెం. 1, 5, 6, 7 లు.)

పిల్లలు, పెద్దలు, స్త్రీలు, పురుషులు, ఉపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులు; మీకు నిజమైనజ్ఞానము సంపాదించవలె నని యుంటే, ఈ పుస్తకములు తప్పక చదువుడు.

(గంధకర్త:—

ఎం. సాంబశివరావుగారు బి.ఏ, ఎల్.టి.

(1147) అరండలుపేట, గుంటూరు.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాక్షధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ శ్రీధాకర్ ఘోష్ అయ్యుక్తేద్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. వై. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్సల్టింగ్ కెమిస్ట్రీ ఎగియర్ షేక్. నం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రమును, ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్స్, స్కర్వి, వ్యక్తిగతము, అతీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనోష్టి, కడుపునొప్పి, అమ్మ కబ్బరము, సిక్తసంబంధోగము. చిడ్డల యెముకవాతముల స్థియు, గుణగుణ్యము, తమవర్ణకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగు లకు, నీకస్తూరి మాత్రమునే, క్వచేరీ తైలములు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి.ఎస్.ఆచార్యరావ్, సీనియర్ సర్జిక్, స్వామివారి కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; వీరు వ్రాసి వది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పుత్రికయుండు ప్రచురపరచినట్లే అనేకాతీర్ణపుష్టమగు, గుణములను ఈమాత్రము గలిగి యున్న రని నేనుచెప్పట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

శైవ్యకాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగక రములగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములకు తయారు చేయుచుండును."

శివప్రసాద యావ్యాపార శుకుటులు, ప్రతి సీసాండును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రిక, ప్రతిసీసాలో గూడ

యుండును. 250 మాత్రమున సీసా 4 అకాయి.

మాత్రమే.

6 సీసాల భోగసారి శిష్టింబికోన

టపాల ఖర్చునోచేరి మా 1-8-0

12 సీసాలాకసారి గొనన 2-12-0

25 సీసా లాకసారి గొనన 5-0-0

శుభవ్రతోగములకు మావద్ద అయ్యుక్తే

వీరు సిద్ధాక్షధములు. భారతము.

